

PRILOGA ↙

30 let slovenske vojaške mornarice

IZPOSTAVLJAMO ↘

Predsednica RS zagotovila
podporo Slovenski vojski

Marko Pišlar

MIRNO MORJE!

Morje za obmorske države, kot je Slovenija, predstavlja okno v svet. Čeprav je dolžina slovenske obale ena krajših v Evropi, je za našo državo dostop do odprtega morja strateško zelo pomemben. Morje je za Slovenijo pomembna prednost za razvoj in gospodarski napredek, po drugi strani pa velika odgovornost in izziv pri zagotavljanju pomorske varnosti. Zaradi morja smo Slovenci prepoznani tudi kot pomorski narod z bogato tradicijo in zgodovino, saj je veliko naših prednikov sodelovalo v vojaških mornaricah držav na območju današnje Republike Slovenije. V vojski samostojne Republike Slovenije se je zamisel o ustanovitvi svoje enote vojaške mornarice končno uresničila leta 1993, ko se je 30. januarja v portoroški marini slovesno predstavila mornariška enota Slovenske vojske in dobila svoj bojni prapor. Razvojna pot vojaške mornarice Slovenske vojske je bila v zadnjih treh desetletjih polna vzponov in padcev, predvsem zaradi pomanjkanja finančnih in kadrovskih virov. Veliko pa je bilo tudi uspehov, ki so jih pripadniki mornariške enote Slovenske vojske dosegali z udeležbo na pomorskih vajah in specialističnih usposabljanjih ter s sodelovanjem v mednarodnih pomorskih operacijah in na misijah. Pred mornarico Slovenske vojske so ob vstopu v četrto desetletje delovanja novi izzivi in naloge. Prizadevanja enote so in bodo usmerjena zlasti v izvedbo dolgo načrtovanih nakupov in posodobitev opreme, v dvig ravni usposobljenosti posameznikov in enote, v doseganje že sprejetih ciljev zmogljivosti v okviru zavezištva, v popolnjevanje s kadrom ter v vzpostavljane ustrežnejše privzorne infrastrukture za vojaška plovila.

FOTO Goran Krošelj

6
PRESEDNICA
ZAGOTOVILA PODPORO
SLOVENSKE VOJSKE

Nataša Pirc Musar
na prvem obisku
na Ministrstvu za obrambo

12
MLADIM PREDSTAVILI
VOJAŠKI POKLIC
IN KARIERO

Na sejmu Informativa
s stojnico tudi Ministrstvo
za obrambo

36
ZAČELA SE JE DRUGA
FAZA POSODOBITVE
VOJAŠKEGA LETALIŠČA

Predvidene nove
naložbe v letališče
Cerklje ob Krki

7
V SPOMIN
NA POŽAR NA KRASU

Pred Parkom vojaške
zgodovine razstava
fotografij o kraškem požaru

14
Z MEDNARODNIM
SODELOVANJEM RAZVIJAMO
ENOTO IN NJENE ZMOGLJIVOSTI

Pogovor s kapitanom
bojne ladje Bogomirjem
Tomažičem

40
GLASBA ME
IZPOPOLNJUJE

Vodja big banda Rudolf Strnad
je član vojaškega orkestra od
njegovega nastanka

10
DVE DESETLETJI
POVELJSTVA SIL
SLOVENSKE VOJSKE

Na Brdu pri Kranju
slovesnost ob dnevu
Poveljstva sil

24
NOVA OPREMA
ZA PODVODNO
DELOVANJE

Z novo potapljaško
opremo do večje varnosti
in učinkovitosti

JAVNI POSVET O PREDLOGIH NOVE RESOLUCIJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Ministrstvo za obrambo je na portalu E-demokracija še pred iztekom lanskega leta objavilo predlog Resolucije o dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040 kot nov razvojno-usmerjevalni dokument. V nasprotju z do zdaj veljavno resolucijo, ki je bila sprejeta pred vojno v Ukrajini, novi predlog predvideva dva odstotka bruto domačega proizvoda za obrambne izdatke že do leta 2030, kar je pet let prej, ter vzporedno vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine in srednjega bojnega izvidniškega bataljona. V državnem svetu je 16. januarja potekal javni posvet, na katerem so sodelovali vojaški in politični predstavniki, zainteresirana javnost ter predstavniki stroke. Predstavili so svoja mnenja in poglede na spremenjene varnostne razmere, vojaško šolstvo in oblikovanje strateške rezerve.

Predlog Resolucije o dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040 je bil na posvetu v državnem svetu ocenjen kot celovit dokument z ambicioznimi časovnicami. Z njimi želijo na Ministrstvu za obrambo in v Slovenski vojski odpraviti razvojne zaostanke ter do leta 2030 obrambne

izdatke dvigniti na dva odstotka bruto domačega proizvoda, pri čemer bodo za naložbene stroške vsako leto namenili petino obrambnih izdatkov, za razvoj in raziskave pa dva odstotka, pri čemer bodo podpirali domače raziskovalne ustanove ter podjetja. Predlog resolucije se osredotoča na zagotovitev delovanja in vzporedno vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine ter srednjega bojnega izvidniškega bataljona, predvideva nakup dodatnega transportnega letala, sisteme zračne obrambe srednjega dosega in okrepitev helikopterske flote ter nadgradnjo oklepnih zmogljivosti. Predlog izpostavlja tudi opremo za dvojno uporabo in uvajanje umetne inteligence ter sistemov brez posadke, tako za bojevanje kot za bojno in logistično podporo. V novi resoluciji so načrtovani vzpostavitev infrastrukture in zmogljivosti za kibernetično obrambo, razvoj digitalizacije in nekibernetične zmogljivosti ter razvoj zmogljivosti jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe. V prvi fazi, ki bo trajala od leta 2023 do leta 2030, bo Slovenska vojska prenovila koncept pripravljenosti in zagotavljanja sil ter operativne cikle sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah ter se preoblikovala tako, da bo omogočila vzporeden razvoj obeh bataljonov. Predlog med drugim predvideva zamenjavo hitre patroljne ladje Ankaran z večnamensko patroljno ladjo in nakup nove premične bolnišnice Role 2 BL. V drugem delu razvoja v letih 2031–2040 sta poudarjena postopen prehod v digitalno transformacijo in razvoj zmogljivosti, ki bodo usmerjene v zagotavljanje večplastne odpornosti, kognitivne superiornosti in integrirane večdomenske obrambe.

DRUGAČNI POGLEDI PREDVSEM NA VOJAŠKO IZOBRAŽEVANJE

Minister za obrambo Marjan Šarec je v uvodu javnega posveta izpostavil spremenjene varnostne okoliščine in pomen zagotavljanja lastne obrambe ter hkrati opiranje na kolektivno obrambo in vzajemno pomoč zveze Nato in Evropske unije. Spomnil je, da je veliko držav po invaziji na Ukrajino že sprejelo številne ukrepe glede nacionalne in skupne varnosti s povečanjem obrambnih izdatkov ter posodobitvijo oboroženih sil. Povečanje obrambnih izdatkov, ki jih predvideva novi predlog resolucije, zavezuje odločevalce h gospodarnemu ravnanju, v posodobitev pa vključuje tudi domače znanje in gospodarstvo. Poudarek je tudi na zmogljivostih za dvojno uporabo v podporo sistemu za zaščito, pomoč in reševanje ter na pridobivanju kadra. Načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor

vzdržna. Generalni direktor Direktorata za obrambno politiko Ministrstva za obrambo Roland Žel je povzel obe fazi razvoja in dodal, da je prva namenjena odpravi zaostankov in pospešeni posodobitvi. Poudaril je potrebo po zaščiti zračnega prostora, kritične infrastrukture in komunikacijskih poti. Stalni predstavnik Slovenije pri zvezi Nato dr. Erik Kopač je izpostavil stanje nestabilnosti z vojno na evropskih tleh, vojaški vzpon Kitajske ter pojav novih domen, kot je vesolje, in hibridnih oblik sovražnega delovanja. Ob tem je poudaril pomen vzpostavitve odpornosti in krepitve odvrtačne držbe ter sodelovanja med Evropsko unijo in Natom, še posebej glede vojaške mobilnosti. O preobrazbi oboroženih sil pa je povedal, da ne bo zahtevala kvantitativne, temveč predvsem kvalitativno preobrazbo. V povezavi z dokumentom je poudaril, da je dobra podlaga za nadaljnjo razpravo in da so vanj vključeni elementi in rešitve, ki gredo v pravo smer. Visokošolski učitelj s Katedre za obramboslovje na Fakulteti za družbene vede prof. dr. Iztok Prezelj je predstavil mnenje v imenu stroke ter dokument ocenil kot dober in celovit. Opozoril je na zaostanke pri razvoju kibernetike zmogljivosti in omenil avtonomne oborožitvene sisteme, ki bodo v uporabi po letu 2030 ter bodo korenito spremenili vojsko. Izpostavil je, da bo treba rezultate inovacij slovenske industrije še bolj vključiti in jih tudi uvesti v sistem. Po njegovih besedah se glavne pripombe stroke nanašajo na poglede glede vojaškega izobraževanja, pri čemer je zavrnil zamisel o dveh visokošolskih zavodih, saj da je Slovenija premajhna za specializirano vojaško akademijo. Zavzel se je za več sodelovanja Slovenske vojske pri oblikovanju vojaških izobraževalnih programov, ki bodo v korist Slovenije.

POMEN ZADRŽEVANJA KADRA V SISTEMU

Vodjo Odbora za obrambo v državnem zboru dr. Martina Premka je zanimalo, kakšni so načrti Slovenske vojske glede oklepnih enot oziroma posodobitve tankov, predlagal je tudi razmislek o obveznih vsebinah in učenju večščin s področja varnosti ter zaščite domovine, ki bi bile dobrodošla podlaga tudi za usposabljanje strateške rezerve. Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec je poudaril, da poskušajo z dokumentom vrniti Slovensko vojsko k temeljnemu poslanstvu, torej k bojnemu delovanju. O kibernetiki komponenti je povedal, da ta ne obsega samo vojaškega področja, temveč gre za dimenzijo, ki jo je treba obravnavati širše, v okviru celotne javne uprave in kritične infrastrukture. Glede vojaškega šolstva je razložil, da ne želijo ustanavljati vojaške akademije, vendar da obramboslovje ne zagotavlja dovolj večinskega znanja ali znanja o novih vojaških področjih. Zavzel se je za nadaljnje pogovore s stroko na temo vojaškega izobraževanja in primernih programov. Dr. Kopač je izpostavil še pomen ne le pridobivanja, temveč tudi zadrževanja kadra v sistemu. Predstojnica Katedre za obramboslovje s Fakultete za družbene vede doc. dr. Jelena Juvan je opozorila na negotove razmere v državah Zahodnega Balkana in na izzive, ki jih predstavlja Kitajska. Tudi sama se je zavzela za razvijanje dobrih odnosov v Slovenski vojski in posledično za zadrževanje kadra v sistemu. Z dokumentom je zadovoljna, saj po njenem mnenju kaže visoko zavest vodstva Ministrstva za obrambo o sodobnih varnostnih grožnjah. Predsednik Zveze slovenskih častnikov in vojaški svetovalec obrambnega ministra generalmajor Dobran Božič se je zavzel za umestitev koncepta strateške rezerve v novi predlog resolucije, drugi prisotni pa so opozorili na pomen zagotavljanja samostojnih energetskih centrov in energetske samozadostnosti v Slovenski vojski ter se zavzeli za uvajanje tematike o varnostnih in obrambnih vprašanjih v osnovne ter srednje šole. V sklepni besedi je minister Šarec prav tako izpostavil pomen izobraževanja o državnosti, slovenski osamosvojitvi in pomenu Slovenske vojske ter napovedal, da bodo po posvetu odgovorni resolucijo še dopolnili, nato pa bo posredovana v koalicijsko obravnavo in predvidoma marca v potrditev v državni zbor.

Nova vozila bodo vplivala na vzpostavitev zmogljivosti Slovenske vojske.

Robert Glavaš je povedal, da je predlog resolucije razvojno na visoki ravni. Bistvena novost je razvijanje obeh bataljonov vzporedno, pri tem pa se bo treba ukvarjati tudi s pridobivanjem kadra ter skrbjo za vojaško strateško rezervo z vzpostavitvijo sistema za popolnitev sil. Izpostavil je še vlogo države gostiteljice in načrtov, kako bomo na našem ozemlju sprejemali in oskrbovali sile zavezništva. Med pomembne vsebine posodobitve je uvrstil vzpostavitev novih zmogljivosti za kibernetično obrambo in digitalizacijo Slovenske vojske. Dotaknil se je še vojaškega šolstva, pri čemer si želijo imeti v Slovenski vojski svoje izobraževalne programe s priznavanjem izobrazbe 1. in 2. bolonjske stopnje. Državni sekretar za nacionalno in mednarodno varnost v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Andrej Benedejčič je poudaril, da vojna v Ukrajini zahteva temeljit premislek, kako se skupaj z zavezniški spoprijemati z novimi izzivi. Izpostavil je potrebo po pripravi časovnice, kako do cilja dveh odstotkov bruto domačega proizvoda, ki mora biti realistična in

PREDSEDNICA ZAGOTOVILA PODPORO SLOVENSKI VOJSKI

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

Nova predsednica Republike Slovenije in vrhovna poveljnica obrambnih sil Nataša Pirc Musar je 23. decembra 2022, dan po prisegi v državnem zboru, prevzela predsedniške posle. Na enem izmed njenih prvih obiskov v novem letu se je na Ministrstvu za obrambo seznanila z obrambno politiko in delovanjem vojske. Ob obisku je izpostavila, da se bo zavzemala za prepoznavnost vojaškega poklica med mladimi, poudarila naklonjenost tehnologijam z dvojno uporabo in obljubila podporo nadaljnjemu razvoju Slovenske vojske.

Predsednico Republike Slovenije in vrhovno poveljnico obrambnih sil Nataša Pirc Musar je 11. januarja z vojaškimi častmi pozdravila garda Slovenske vojske, sprejela pa sta jo minister za obrambo Marjan Šarec in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš. V prvem delu obiska se je seznanila z organizacijo, glavnimi nalogami in vsebinskimi področji dela obrambne politike, obrambnih zadev, obveščevalno-varnostne dejavnosti, zaščite in reševanja ter vojaške dediščine pa tudi z delovanjem Nacionalnega centra za krizno upravljanje ter razmerami za delo v vojni ali izrednem stanju. V drugem delu obiska je obiskala generalštab in se kot nova vrhovna poveljnica obrambnih sil seznanila z organizacijo ter najpomembnejšimi aktivnostmi Slovenske vojske, nato pa se je po videokonferenci pogovorila s poveljniki kontingentov v mednarodnih operacijah in na misijah. Nataša Pirc Musar je po obisku na obrambnem ministrstvu povedala, da podpira Slovensko vojsko, ki je branik miru in svobode, kar dokazujejo tudi pripadniki na misijah v tujini, ki jih ceni ves svet. O pogovoru s poveljniki kontingentov je pojasnila, da so ji zagotovili, da so razmere v vseh državah, v katerih delujejo, mirne. V nadaljevanju je poudarila, da bo podpirala nadaljnji razvoj in višanje proračuna za Slovensko vojsko, ter izpostavila, da je velika podpornica dvojnih tehnologij, ki so lahko koristne tudi v mirnodobnem času ali za potrebe zaščite in reševanja, saj je pomoč vojske nepogrešljiva tudi ob naravnih katastrofah. Povedala je, da je vojaški poklic domoljuben in plemenit ter branik naše svobode, miru in temeljnih človekovih pravic ter da vidi za mlade v uniformiranih vrstah priložnost prav pri uvajanju novih tehnologij in izvajanju znanstvenih raziskav, ki jim vojska namenja veliko pozornosti. Pojasnila je, da

Sprejem z vojaškimi častmi ob obisku na Ministrstvu za obrambo

si želi v marčevskem poročilu o oceni pripravljenosti Slovenske vojske tudi oceno o pripravljenosti na drugih področjih, kot so energetska, transportna, prehranska in kibernetna varnost, saj živimo v času hibridnih groženj. O tem, ali bo poročilo kot njen predhodnik razkrivala javno, se še ni odločila, se ji pa zdi prav, da je javnost seznanjena z nekaterimi zadevami o pripravljenosti Slovenske vojske. Povedala je, da so se s sogovorniki pogovarjali tudi o Zakonu o obrambi, ki je zastarel in ga je nujno treba prenoviti, predvsem v smeri hibridnih groženj in prebojnih tehnologij. Z navdušenjem je sprejela podatek, da je v Slovenski vojski zaposlenih 17 odstotkov pripadnic, kar vojsko po zastopanosti ženskega spola v oboroženih silah uvršča v evropski vrh. Ob koncu je izpostavila podporo urejanju in spremembam javnega plačnega sistema, ki se ga loteva vlada, ter dodala, da bo javnost poskušala seznaniti s tem, da Slovenska vojska in zveza Nato nista samo orožje, tanki in topovi, temveč da živimo v času hibridnih groženj in nevidnih vojn, zato je še toliko pomembnejše, da imamo varnostna zagotovila in smo del kolektivne obrambe. Minister za obrambo Marjan Šarec je po obisku predsednice izpostavil, da se veseli medsebojnega sodelovanja, saj so obramba, varnost ter zaščita in reševanje pomembna področja naše družbe. Ob tem je poudaril, da ima Slovenska vojska dva izziva, in sicer opremljanje in kadrovske popolnjevanje, pri katerem upa na predsedničino podporo pri promociji vojaškega poklica. Glede pridobivanja novih vojakov je pojasnil, da potekajo postopki, ki bodo olajšali zaposlovanje, kot so izvajanje zdravniških pregledov po vsej Sloveniji ter milejši zdravstveni pogoji za vstop v vojaške vrste. Prav tako bodo povečali število mest za udeležbo na vojaških taborih. Omenil je tudi zahteve obrambnih sindikatov, s katerima poteka dialog o plačah in ekonomskem položaju vojakov, ter naznanil pripravo spremembe Zakona o službi v Slovenski vojski, v katerem bodo opredelili in ovrednotili stražo, ki je še ena izmed dlje časa nerešenih težav.

V SPOMIN NA POŽAR NA KRASU

BESEDILO Borut Podgoršek, FOTO Park vojaške zgodovine

V zahvalo vsem sodelujočim pri gašenju požara ter v spomin in opomin na največji požar v zgodovini samostojne Slovenije sta Park vojaške zgodovine iz Pivke ter Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje pripravila fotografsko razstavo izbranih fotografij slovenskih fotografov in novinarjev, ki so v svoje objektivne ujeli apokaliptično dogajanje tistih dni pa tudi prizadevanja vseh, ki so se borili z ognjem na Krasu. Fotografsko razstavo Požar na Krasu 2022 je v ponedeljek, 16. januarja, odprl minister za obrambo Marjan Šarec. Razstava 38 fotografij 12 avtorjev bo na zunanjih kubusih pred vhodom v Park vojaške zgodovine v Pivki postavljena do septembra.

Pred odprtjem razstave so v Krpanovem domu v Pivki pripravili okroglo mizo o požaru na Krasu, na kateri so sogovorniki predstavili svoje izkušnje z omenjenim požarom. Direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič je v uvodu spomnil, da je Slovenija v drugi polovici julija trepetala za Kras in vsak je bil pripravljen narediti vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi bil požar čim prej pogašen. »Čeprav je bil požar nekaj, kar bi si morda želeli čim prej pozabiti, pa ne smemo pozabiti tistih, ki jim je z velikimi prizadevanji in odlično organizacijo uspelo požar ukrotiti ter ga pogasiti,« je povedal Boštjančič. Kot izjemen uspeh intervencije pa velja izpostaviti dejstvo, da kljub tako obsežni naravni katastrofi ni bilo človeških žrtev niti resnejših poškodb, prav tako ni pogorel noben stanovanjski objekt. Okroglo mizo je odprl minister za obrambo Marjan Šarec, ki je ocenil, da si takrat nismo predstavljali razsežnosti požara. »Videli smo krutost narave in nemoč enega samega človeka. Na Krasu je bila prvič v tako velikem obsegu vključena Slovenska vojska, in sicer na različnih področjih: pri gašenju, logistiki, saniteti, pripravi obrokov in podobno. Vključene so bile tudi gasilske enote in sile Civilne zaščite, ki jih združuje ministrstvo. Vse sile skupaj lahko ob takojšnji vključitvi preprečijo najhujše. Takrat je bil le en cilj: pogasiti ognjeno stihijo ter zavarovati življenja in premoženje,« je izpostavil minister ter se sodelujočim pri gašenju požara zahvalil za njihova prizadevanja in izkazano požrtvovalnost. Požar, ki je na Krasu izbruhnil 15. julija lani, je v 17 dneh zajel 3705 hektarjev površin. Z njim sta se poleg skoraj 15.000 gasilcev spopadali tudi Slovenska vojska in Policija, z različnimi aktivnostmi pa so se v gašenje požara ter reševanje življenj in premoženja vključili tudi sestavi Civilne zaščite na vseh ravneh, Zavod za gozdove Slovenije, Slovenski državni gozdovi, zdravstvena služba

in drugi. Navdihujoča je bila tudi množica prostovoljcev, ki so skrbeli za hrano in pijačo, zbirali prispevke za gasilce ali pomagali pri izdelavi protipožarnih presek. Vodja intervencije Simon Vendramin je povedal, da so preživljali težke dni in neprespane noči, ter dodal: »Videl sem, kako je goriški Kras v nekaj dneh izgubil svojo podobo. Kar se je dogajalo na Krasu, se je zapisalo s črnimi in zlatimi črkami. S črnimi, ker je šlo za katastrofo, ki je zaznamovala ljudi in pokrajino, ter z zlatimi, ker se je pometila vsa Slovenija. Zmagala je srčnost v boju proti ognjeni stihiji.« Poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan je pojasnil, da državni načrt zaščite in reševanja omogoča aktiviranje enot iz vse Slovenije ter da stroške intervencije krije država. Po Šestanovih besedah bo v prihodnosti merilo za aktivacijo državnega načrta tudi ocena vodje intervencije. Opozoril je na veliko nevarnost zaradi najdenih neeksplozivnih ubojnih sredstev iz prve svetovne vojne, skupno so jih namreč našli 1954 kosov oziroma skoraj šest ton. Poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek je spomnil, da je v času požara v Celju potekala gasilska olimpijada. »Ponosen sem, da je naš sistem tako razvit, da smo lahko obvladali oba tako velika dogodka. Ta požar nas je veliko naučil, predvsem tega, kaj moramo storiti jutri, da bomo še bolj pripravljeni na take požare,« je dodal Petek in izpostavil neustrezna oblačila gasilcev iz notranjosti države, ki zaradi teže niso primerna za dolgotrajno gašenje požarov v naravi, in neustreznost nekaterih njihovih intervencijskih vozil za vožnjo po kraškem terenu. Vodja sežanske izpostave Zavoda za gozdove Slovenije Boštjan Košiček je napovedal pomoč naravi pri njeni obnovi. Pogorišče so že začeli čistiti, v nadaljevanju pa bodo posadili še nova drevesa. Načelnik operativnega centra Slovenske vojske podpolkovnik Matjaž Bončina je povedal, da je Slovenska vojska na intervenciji sodelovala z do 200 pripadniki na dan ter je poleg letal in helikopterjev zagotavljala še logistiko, sanitetno ter terensko vozila, inženirske enote, skrbela za obroke, nastanitev in brezpilotne letalnike. Direktorica zavoda Miren Kras Ariana B. Suhadolnik pa je posvet sklenila z besedami, da je ogenj na Krasu uničil naravno kuliso, ki so jo imeli in na kateri so gradili podobo turistične destinacije, vendar da jih veseli odziv javnosti in njena podpora.

VOJAŠKI LETALCI PRAZNOVALI

V četrtek, 12. januarja, je v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki potekala slovesnost s postrojem pripadnikov 15. polka vojaškega letalstva ob dnevu slovenskega vojaškega letalstva, ki ga praznujemo v spomin na prvi bojni polet pripadnikov ljubljanske letalske stotnije, pilotov Vilka Peternelja in Franca Zupančiča, 12. januarja 1919. Slovesnosti so se udeležili minister za obrambo Marjan Šarec, načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš, predstavniki okoliških lokalnih skupnosti ter upokojeni pripadniki enot vojaškega letalstva Slovenske vojske.

PONOSNI NA BOGATO VOJAŠKO LETALSKO TRADICIJO

Zbrane na slovesnosti je pozdravil gostitelj dogodka poveljnik 15. polka vojaškega letalstva polkovnik Janez Gaube, ki je v svojem nagovoru izpostavil, da imamo Slovenci bogato vojaško letalsko tradicijo, na katero smo lahko ponosni, vojaško letalstvo v samostojni državi pa ima bogate izkušnje, ki so jih začeli pridobivati pred več kot 30 leti, ko sta major Jože Kalan in praporščak Bogomir Šuštar 28. junija 1991 s helikopterjem Gazela izvedla herojski prelet v vrste slovenske Teritorialne obrambe. Poveljnik je poudaril, da so v vojaškem letalstvu v samostojni državi dosegli odlične rezultate pri razvoju, vzpostavili so usposobljeno, primerno opremljeno ter učinkovito enoto vojaškega letalstva Slovenske vojske, ki bi bila danes v ponos pripadnikom mariborske in ljubljanske stotnije, ki so pred 104 leti opravili svoj prvi bojni polet. Izpostavil je vključenost vojaških letalskih

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

zmogljivosti v sistem zaščite, reševanja in pomoči. Leta 2022 so posadke 15. polka vojaškega letalstva za potrebe reševanja, nujnih medicinskih prevozov in gašenja naletale rekordnih 1138 ur. Lani so pomoč iz zraka zaznamovali požari, saj so letalske zmogljivosti sodelovale pri gašenju 27 požarov ter pri tem naletale 474 ur in na požarišča odvrgle približno 4,5 milijona litrov vode. Med lanskimi dosežki je izpostavil tudi že deseto mednarodno vojaško vajo Jadranski udar, na kateri je sodelovalo 26 zavezniških in partnerskih držav, med drugim sta na vaji prvič sodelovali ameriška in španska letalnosilka s svojimi letalskimi zmogljivostmi. Pripadnike polka tudi letos čaka veliko zahtevnih nalog, med njimi izvedba osrednje vaje vojaškega letalstva Slovenske vojske Jadranski udar 2023, ki bo v začetku junija potekala na širšem območju Slovenije. Polkovnik Gaube je zadovoljen s posodobitvijo letal in helikopterjev ter prenovo letališke infrastrukture, s čimer se zagotavljajo pogoji za kakovostno delo in vrhunsko usposobljen kader ter odpirajo možnosti za zaposlitev novih sodelavcev.

MINISTER NAPOVEDAL NAKUP ŠE ENEGA TRANSPORTNEGA LETALA

Slavnostni govornik na slovesnosti je bil minister za obrambo Marjan Šarec, ki je v uvodu povedal, da je Slovenska vojska v svojem razvoju doživela številne vzpone in padce, zlasti pri naložbah in posodabljanju. Zadovoljen je, da je po sušnih letih končno čas, ko bodo finančne naložbe v Slovensko vojsko višje, ne samo za doseganje ciljev Nata, temveč predvsem za uresničevanje lastnih ciljev in opremljanje Slovenske vojske. Tako je nekaj sredstev namenjenih za posodobitev letalske flote in gradnjo letališke infrastrukture, zlasti hangarja za novo transportno letalo, ki ga

Polkovni podčastnik praporščak Boštjan Bervar je krilca tehnika letalca podelil Tomiju Mlakarju.

pričakujejo letos. Minister je napovedal, da nameravajo kupiti še eno transportno letalo, s čimer bi zagotovili stalno operativnost vsaj enega letala. Dotaknil se je tudi lanskoletnega požara na Krasu, ob tem pa izpostavil, da je imela Slovenska vojska pomembno vlogo pri gašenju iz zraka, zato se je zahvalil vsem, ki so v takratnih nemogočih razmerah dali vse od sebe. Po besedah ministra ima slovensko vojaško letalstvo prihodnost in za to se bodo še naprej trudili vsi. »Nihče ne more tega storiti sam. Politika brez vojske ne more nič, vojska brez politike pa tudi ne. Zato sta naši glavni vodili sodelovanje ter pripravljenost na vedno nove izboljšave,« je izpostavil minister Šarec in dodal, da bodo morali na Ministrstvu za obrambo in v Slovenski vojski opraviti zahtevne naloge, saj bo treba vojaško letalstvo posodobiti. Izpopolniti ga je treba do stopnje, ki jo državljanke in državljani tudi pričakujejo, kajti obseg nalog se v prihodnosti ne bo zmanjševal, temveč le povečeval. Minister je ob koncu povedal, da je nalog veliko, tako na vojaškem področju kot v okviru zaščite in reševanja, in vse to bodo zmogli opraviti s skupnimi močmi, predvsem pa z medsebojnim spoštovanjem in dobrimi relacijami.

PODELILI PRIZNANJA IN VROČILI LETALSKI ZNAK KRILCA

Na slovesnosti je poveljnik 15. polka vojaškega letalstva polkovnik Gaube najzaslužnejšim pripadnikom iz letalskega polka in drugih enot Slovenske vojske podelil medalje, plakete in zahvale enote. Ob tej priložnosti so vročili letalski znak krilca tehniku letalcu Tomiju Mlakarju. Prireditve so s kulturnim programom popestrili kvintet trobil Orkestra Slovenske vojske, kitarist Žan Bračun in pevka Veronika Strnad. Po slovesnosti so si gostje lahko ogledali tehnični zbor letal in helikopterjev ter najsodobnejšo letališko opremo.

DVE DESETLETJI POVELJSTVA SIL SLOVENSKE VOJSKE

BESEDILO Slovenska vojska, FOTO Tadej Krese

V četrtek, 5. januarja, so v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju pripadniki Poveljstva sil Slovenske vojske praznovali 20-letnico delovanja. Poveljstvo sil Slovenske vojske je bilo ustanovljeno 3. januarja z ukazom za njegovo oblikovanje, tri dni pozneje pa je začelo operativno delovati. Nato je bilo za nekaj let ukinjeno, 12. maja 2017 pa je bilo vnovič vzpostavljeno s sedežem v Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki. Z željo po ohranjanju vojaške tradicije in vrednot, ki jim sledijo pripadnice in pripadniki Poveljstva sil v vseh obdobjih razvoja, vsako leto 6. januarja praznujejo dan enote.

Zbrane pripadnike Poveljstva sil in drugih enot Slovenske vojske ter visoke goste je nagovoril gostitelj slovesnosti poveljnik sil Slovenske vojske generalmajor Roman Urbanč, ki je poveljevanje nad silami Slovenske vojske prevzel avgusta lani. Kot je povedal v uvodu, se v silah Slovenske vojske zavedajo, da je osnovni gradnik vsake organizacije človek, zato bo eden izmed temeljnih ciljev sil usmerjen k zagotavljanju usposobljenih, motiviranih in zadovoljnih pripadnikov, ki izpolnjujejo zaupane naloge v domačem in mednarodnem okolju ter so najboljši promotorji vojaškega poklica. Poveljnik sil je še dodal, da bodo

Slovesnost ob dnevu poveljstva sil je popestril nastop Orkestra SV in pevke Nuške Drašček.

največ pozornosti v prihodnosti namenili vzpostavitvi najpomembnejših zmogljivosti, preoblikovanju poveljstev in enot, ob tem pa bodo opravili vse naloge iz osnovnega poslanstva, kot so usposabljanja in vaje, delovanje v mednarodnem okolju, civilno-vojaško sodelovanje in sodelovanje pri zaščiti in reševanju ter zagotavljanje podpore drugim državnim organom v Sloveniji. Ob koncu je čestital pripadnikom Poveljstva sil Slovenske vojske, se jim zahvalil za požrtvovalno delo ter jim zaželel, naj zahtevne naloge opravljajo s pozitivno energijo in optimizmom.

Slavnostni govornik na slovesnosti ob dnevu Poveljstva sil Slovenske vojske minister za obrambo Republike Slovenije Marjan Šarec pa je povedal, da moramo vsi delati za isti cilj, saj smo vsi del ene družine, kar pričakujejo tudi državljanke in državljani Slovenije. Minister je prepričan, da se lahko Slovenska vojska uspešno razvija, če se bomo vsi v obrambnem sistemu zavedali svojih vrednosti, poslanstva in nalog. Ob tem je še poudaril, da je težko ocenjevati, kaj je bilo v preteklosti narejeno prav in kaj ne, saj tega ne moremo spreminjati. Minister je izpostavil, da je danes pomembna prihodnost. Ministrstvo za obrambo in posledično Slovenska vojska začenjata nov cikel nalog, kar so zahtevni cilji, ki pa so uresničljivi in realni. Pripadnikom Poveljstva sil Slovenske vojske je minister ob koncu čestital ob 20. jubileju ter jim zaželel, da bi še naprej svoje poslanstvo opravljali z zanosom in ponosom.

Ob koncu slovesnosti ob dnevu Poveljstva sil Slovenske vojske so pripadnikom, ki so se v preteklem letu izkazali z vestnim delom, podelili priznanja, in sicer zlato, srebrno oziroma bronasto medaljo Poveljstva sil Slovenske vojske. Slovesnost pa je z glasbenim programom dopolnil nastop Big banda Orkestra Slovenske vojske z gostujočo solistko Nuško Drašček.

Minister Šarec je poudaril, da moramo vsi delati za isti cilj.

ŠVEDSKA PREDSEDUJE SVETU EU

BESEDILO Mateja Kirn/DOP, FOTO švedsko predsedstvo Sveta EU

Predsedovanje Svetu Evropske unije je 1. januarja že tretjič prevzela Švedska. Njeno predsedovanje, ki se bo končalo 30. junija, sledi ciljem skupnega 18-mesečnega programa predsedovanja tria držav, v katerem sta poleg Švedske še Francija in Češka.

Švedska prevzema predsedovanje Svetu Evropske unije v času zgodovinskih izzivov tako za države članice kot Unijo kot celoto. Nezakonita in nesprejemljiva invazija Rusije na Ukrajino je grožnja evropski varnosti, predvsem zaradi hudih posledic za migracije, pa tudi za svetovno oskrbo s hrano in energijo. Švedska zato postavlja v ospredje svojega predsedovanja štiri prednostne naloge – varnost, konkurenčnost, zeleni in energetski prehod ter demokratične vrednote in pravno državo.

Na obrambno-varnostnem področju si bo Švedska med predsedovanjem prizadevala za hiter in odločen odziv Evropske unije na invazijo v Ukrajini, pri čemer je med drugim pomembna tudi enotnost njenih držav članic. Švedsko predsedstvo bo dalo prednost nadaljnji gospodarski in vojaški podpori Ukrajine ter njeni poti v Evropsko unijo, kar bo zahtevalo dodatna prizadevanja na nacionalni ravni in na ravni Evropske unije. Da bi okrepili varnost Unije in državljanov, si bo švedsko predsedstvo s partnerji prizadevalo doseči soglasje o trdni evropski obrambno-varnostni politiki. Nadaljnji koraki bodo temeljili na skupnem delovanju za boj proti agresiji Rusije proti Ukrajini, pa tudi na izvajanju strateškega kompasa ter drugih pobud v okviru skupne varnostne in obrambne politike Evropske unije.

Na obrambno-varnostnem področju bo švedsko predsedstvo organiziralo neformalno srečanje ministrov za obrambo Evropske unije, ki bo 7. in 8. marca v Stockholmu, pred tem pa se bodo v začetku februarja na

neformalnem zasedanju direktorjev za obrambno politiko Evropske unije sestrili tudi generalni direktorji, prav tako v švedski prestolnici. Formalno zasedanje Sveta Evropske unije v formatu ministrov za obrambo pa bo potekalo 23. maja v Bruslju.

Logotip švedskega predsedstva predstavlja solidarnost in skupnost. Vizualna podoba se zgleduje po švedski svetlobi in njenem variiranju od januarja do junija. Besede Švedska, 2023 in EU sestavljajo spletni naslov predsedstva. S poudarjanjem različnih delov logotipa izstopa več sporočil. Del sweden eu poudarja vlogo Švedske kot predsedujoče in njen prispevek k Uniji. Del we 2023 kaže, da Švedska kot predsedujoča deluje v skupnem interesu Unije. Del we eu ponazarja skupnost držav članic Evropske unije in pomen Unije za njene državljane. Povezava med črkama n in u na koncu logotipa simbolizira medsebojno solidarnost držav članic Evropske unije. Rumena pika v logotipu pa predstavlja odločnost in je merilo za nadaljnjo skupno pot držav članic.

sweden 2023.eu

Logotip švedskega predsedovanja odraža solidarnost in skupnost.

Švedski premier in predsednica Evropske komisije ob obisku Evropske komisije na Švedskem

MLADIM PREDSTAVILI VOJAŠKI POKLIC IN KARIERO

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Največ pozornosti so pritegnili
oprema rodovskih enot
in oklepna vozila.

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je 20. in 21. januarja potekal že 14. sejem izobraževanja in poklicev Informativa, ki je v dveh dneh privabil več kot 27.000 obiskovalcev. Informativa je največji vse-slovenski predinformativni sejamski dogodek, ki poteka štiri tedne pred uradnimi informativnimi dnevi. Na sejmu so razstavljavci učencem, dijakom, študentom in njihovim staršem predstavljali različne izobraževalne programe v Sloveniji in tujini, dodatna izobraževanja in usposabljanja, možnosti štipendiranja ter priložnosti za zaposlitev. Med več kot 200 razstavljavci sta se na notranjem in zunanjem predstavitvenem prostoru predstavila tudi Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska.

ZA OBRAMBNO MINISTRSTVO POMEMBNA UDELEŽBA NA SEJMU INFORMATIVA

Uprava za obrambo Ljubljana je vsako leto nosilec predstavitve Ministrstva za obrambo na sejmu izobraževanja in poklicev Informativa. Kot je pojasnil vodja ljubljanske uprave Avgust Fortuna, so se trudili, da na letošnjem sejamskem dogodku predstavijo čim več poklicev v Slovenski vojski, tako med vojaki kot v častniški strukturi. Glede na to, da gre za največjo sejamsko prireditev v Sloveniji, je udeležba obrambnega ministrstva kot delodajalca na takem dogodku zelo pomembna, saj veliko mladih tako dobi informacije o vseh oblikah sodelovanja s Slovensko vojsko.

Fortuna je poudaril, da so zainteresiranim posameznikom na stojnici predstavili celoten postopek vstopa v Slovensko vojsko in možnost za neposredno oddajo elektronske vloge za poklicno opravljanje vojaške službe, za delo v pogodbeni rezervni sestavi ter za prostovoljno služenje vojaškega roka. Predstavili so tudi možnost udeležbe na taboru MORS in mladi ter vojaškem taboru. Delili so zgibanke in promocijsko gradivo ter darila. Fortuna je bil zadovoljen, da je bila Slovenska vojska na zadnjem sejmu, ki je potekal v živo leta 2020 pred epidemijo covida-19, razglašena za najboljšega razstavljavca po ocenah obiskovalcev, in upa, da se bo to še kdaj ponovilo.

ZANIMIV PRIKAZ VOJAŠKE TEHNIKE IN OPREME

Na letošnjem sejmu Informativa so v organizaciji 1. brigade Slovenske vojske na zunanjem predstavitvenem prostoru

Obiskovalce so z izpilenimi nastopi navdušili vojaški gardisti.

različne enote Slovenske vojske predstavile vojaške poklice, tehniko, oborožitev in druge sisteme ter vojaško specialistično opremo. Največ pozornosti obiskovalcev so pritegnili specialistična oprema rodovskih enot Slovenske vojske in vojaška oklepna kolesna vozila. Obiskovalci so si lahko ogledali novo kolesno oklepno vozilo 4 x 4 Perun, srednje kolesno oklepno vozilo 8 x 8 Svarun in sanitetno izvedenko lahkega kolesnega vozila 6 x 6 Valuk. Predstavljena sta bila še lahko izvidniško vozilo 4 x 4 Kobra in mobilna pekarna, v kateri so vojaški peki pekli pico ter pecivo. Enota za specialno delovanje je predstavila svojo specialistično opremo in oborožitev, Vojaška zdravstvena enota pa je poskrbela za merjenje krvnega tlaka in prikaz postopkov prve medicinske pomoči. Obiskovalce so navdušili pripadniki Gardne enote Slovenske vojske s predstavitvenimi nastopi postrojil z orožjem. Potekala je tudi predstavitev opreme in oborožitve enot vojaške policije, zlasti vodnika službenega psa, ter brezпилотnih letalnikov Belin. Športna enota Slovenske vojske pa je na stojnici sodelovala s predstavitvijo vrhunskih športnikov, zaposlenih v Slovenski vojski. Prav tako je bilo poskrbljeno za preizkus strelskih sposobnosti na trenažerju za pištolo.

PREDSTAVILI MOŽNOST MODULARNEGA ŠTUDIJA IN ŠTIPENDIRANJA

Oba sejamska dneva je v organizaciji Centra vojaških šol potekala enourna predstavitev o vojaškem modulu, ki so ga nekatere fakultete že vključile v svoje študijske programe, ter o možnostih štipendiranja častnikov za delo v Slovenski vojski. Kot je razložil poveljnik Centra vojaških šol brigadir Peter Zakrajšek, želijo mladim čim boljše predstaviti izobraževanje in kariero pot častnikov v Slovenski vojski. Zato so osebne izkušnje z delom v Slovenski vojski z mladimi delili trije mladi častniki, in sicer častnica pehote ter častnika mornarice in vojaškega letalstva. S kakovostno predstavitvijo vojaškega poklica in različnih možnosti sodelovanja se je Slovenska vojska na sejmu Informativa približala zainteresiranim osnovnošolcem, srednješolcem in študentom, ki iščejo primerno šolanje za opravljanje bodočega poklica in možnosti za zaposlitev.

Z MEDNARODNIM SODELOVANJEM RAZVIJAMO ENOTO IN NJENE ZMOGLJIVOSTI

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V ponedeljek, 30. januarja, praznujemo dan rodu pomorstvo in obletnico nastanka 430. mornariškega diviziona v spomin na dan, ko je bila leta 1993 v portoroški marini prvič predstavljena mornariška enota Slovenske vojske in ko je enota prejela bojni prapor. Letošnje praznovanje ob 30-letnici delovanja je še posebej slovesno. Osrednja slovesnost ob tem častitljivem jubileju bo potekala 30. januarja v koprskem mestnem gledališču. O dosežkih, trenutnem stanju in prihodnjih izzivih delovanja mornariške enote Slovenske vojske smo se pogovarjali s poveljnikom kapitanom bojne ladje Bogomirjem Tomažičem.

KAKO SE JE ENOTA RAZVIJALA?

V tridesetletni zgodovini delovanja mornariške enote Slovenske vojske bi izpostavil več mejnikov. Prvi je leto 1993, ko smo takoj po vzpostavitvi mornariške enote začeli usposabljanje prve nabornike. To usposabljanje je potekalo do leta 2002, ko smo v enoti usposobili zadnjo generacijo vojakov na služenju vojaškega roka. Drugi pomemben mejnik je povezan s približevanjem Slovenije evro-atlantskim integracijam v letih 2001–2004, ko smo postali polnopravni člani zavezništva. Članstvo v Natu je zahtevalo vključevanje naše enote v zavezniško strukturo in udeležbo na mednarodnih vojaških vajah, na katerih smo sodelovali s posadko hitre patruljne ladje Ankaran in enoto protiminskih potapljačev. Veliko sodelovanja v tem obdobje je bilo povezanega tudi z začetkom regionalnega sodelovanja v okviru pobude Adrion, ki združuje mornarice držav ob Jadranskem in Jonskem morju. V tem obdobju smo na usposabljanja v tujini napotili številne specialiste. Ob intenzivnem sodelovanju s francosko mornarico smo začeli razvijati enoto protiminskih potapljačev. Prav tako smo prevzemali standarde zavezništva. Naslednji pomemben mejnik je bilo leto 2010, ko smo v enoti dobili večnamensko ladjo Triglav, ki smo jo uvajali v operativno uporabo do leta 2012. Pomembna prelomnica pa se je zgodila leta 2013, ko se je preoblikovala Slovenska vojska in tudi 430. mornariški divizion. S preoblikovanjem enote smo postali taktična enota Slovenske vojske polkovne ravni in smo bili neposredno podrejeni Generalštabu Slovenske vojske. V našo sestavo se je takrat priključil tudi vod za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, ki smo ga morali razvijati skladno z Natovimi standardi. Nekatere naše zmogljivosti

so postale premestljive, saj so sposobne delovati tudi zunaj slovenskih meja. Pri tem bi izpostavil zlasti skupino protiminskih potapljačev in večnamensko ladjo Triglav, ki je bila že kmalu po doseženih končnih operativnih zmogljivostih konec leta 2013 napotena na svojo prvo nekajmesečno mednarodno misijo, italijansko vodeno operacijo Naše morje – Lampedusa. Leta 2015 smo izvedli še zahtevnejšo napotitev naše največje vojaške ladje na pomorsko operacijo Evropske unije Sophia. V okviru te misije smo rešili življenja približno 1200 migrantov, saj je bila ena izmed glavnih nalog operacije tudi reševanje na morju.

SLOVENIJA IMA KOT POMORSKA DRŽAVA BOGATO POMORSKO TRADICIJO. KAKO DANES V ENOTI OHRANJATE SPOMIN NA POMORSKO ZGODOVINO SLOVENCEV?

Za našo enoto je zgodovina pomembna, saj na njej temeljita razvoj enote in naše današnje delovanje. Naša pomorska tradicija sega še precej dlje v zgodovino. Marsikomu ni znano, da so prebivalci današnje slovenske Istre v preteklosti sodelovali v bitki pri Lepantu leta 1571, največji pomorski bitki proti turškemu cesarstvu, ki je imela velik strateški in geopolitični pomen ter je pomembno vplivala na zaton velike osvajalske moči Turčije. V tej bitki so naši rojaki sodelovali kot člani posadk beneškega ladjevja. Dokazi za to so v pismu beneškega doža, ki je zahteval napotitev

Pogovor s poveljnikom 430. mornariškega diviziona
kapitanom bojne ladje BOGOMIRJEM TOMAŽIČEM

prebivalcev z območja današnje slovenske Istre v posadke beneškega ladjevja. Naši predniki so pozneje sodelovali tudi v mornaricah držav, ki so delovale na današnjem območju Slovenije. V avstro-ogrski mornarici je bilo veliko Slovencev, prav tako v vojni mornarici Kraljevine Jugoslavije. Zagotovo je vsem najbolj poznan mornariški častnik in veliki admiral Anton Haus, ki je bil poveljnik avstro-ogrske mornarice v začetku prve svetovne vojne. V enoti pa vzdržujemo zlasti spomin na dogodke iz obdobja druge svetovne vojne. V letih 1944 in 1945 so se oblikovale partizanske

pomorske zmogljivosti, ki so pripomogle k osvoboditvi slovenske Istre in k temu, da ima danes Slovenija odprt dostop do morja. Vsako leto obiščemo spomenike in spominske plošče v spomin na delovanje partizanskih pomorskih enot na Planini pri Cerknem, na vojnem grobišču na Vojščici na Vojskem nad Idrijo in v Škofih pri Komnu, sodelujemo pa tudi pri spominskih slovesnostih v Portorožu in vasi Lopar v slovenski Istri.

❓ KAKO JE DANES DIVIZION SESTAVLJEN IN OPREMLJEN?

Sestava divizion se ni bistveno spremenila od leta 2013, ko se je zgodilo zadnje večje preoblikovanje Slovenske vojske. Enota ima v svoji sestavi zmogljivosti za površinsko delovanje, ki jih zagotavljata dve vojaški ladji, in sicer hitra patrolna ladja Ankaran in večnamenska ladja Triglav. Zmogljivost za podvodno delovanje predstavlja odred za specialno podvodno delovanje. V sestavi enote je tudi zmogljivost za kopensko delovanje proti neeksplozivnim ubojnim sredstvom, ki jo zagotavlja vod za uničevanje neeksplozivnih

ubojnih sredstev. To je edina enota, ki je dislocirana, saj ni v Ankaranu, temveč v Vojašnici slovenske Teritorialne obrambe v Šentvidu pri Ljubljani. Del divizion je tudi enota ankaranske vojašnice, ki skrbi za logistično podporo delovanja. Pomoč pri poveljevanju enoti mi zagotavlja štab, v katerega je integriran pomorski operativni center, ki skrbi za podporo poveljevanja in kontrole na morju.

❓ KAKO RAZPOLOŽLJIVA FINANČNA SREDSTVA VPLIVAJO NA STANJE OPREME IN SREDSTEV, KI JIH UPORABLJATE?

V zadnjih štirih letih so bila prizadevanja

enote usmerjena prav v pripravo dokumentov za izvajanje načrtovanih posodobitev opreme. Gre za nakupe dlje časa prepotrebne opreme, vendar pred letom 2018 za to ni bilo razpoložljivih finančnih virov. Povečala so se tudi sredstva za vzdrževanje sedanje opreme, kar je omogočilo nujna vzdrževalna dela na večnamenski ladji Triglav. Po desetih letih njene stalne uporabe ta ni bila več v stanju, da bi z njo lahko varno izvajali predpisane naloge, zato smo začeli opravljati obsežnejša vzdrževalna dela, ki še vedno potekajo in zahtevajo velike finančne vloške. Z letom 2020 so se začeli tudi postopki nakupa nove opreme za protiminske potapljače, ki se bodo nadaljevali v naslednjih letih. Nadaljevalo se bo tudi opremljanje voda za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev, ki se je ustavilo leta 2018. Vse to je nujno treba urediti, da bodo naše zmogljivosti dosegle načrtovane operativne zmogljivosti.

❓ NAŠA NAJVEČJA VOJAŠKA LADJA JE ŠE VEDNO NA REMONTU V LADJEDELNICI V TRSTU. KAKO POTEKA OBNOVA LADJE IN KDAJ BO KONČANA?

Pogodba za postopek vzdrževanja, ki smo jo dobili poleti 2020, je bila podlaga, da smo ladjo avgusta 2020 premaknili v ladjedelnico v Trst. Tam so ladjo začeli obnavljati, kar je vključevalo zamenjavo dotrajanih in zastarelih ladijskih sistemov. To je zapleten proces, saj ladja ni bila grajena po zahodnih in zavezniških standardih, temveč po ruskem vojaškem standardu. Velik zalogaj je predstavljalo dejstvo, da je večji del materialov za izolacijo ladje vseboval azbest, s čimer ob nakupu plovila nismo bili seznanjeni. To je podaljšalo obnovo, saj je treba pri odstranjevanju tega nevarnega materiala upoštevati stroge varnostne ukrepe. Vzdrževalna dela na ladji potekajo skladno z zahtevami, ki so opredeljene v pogodbi. Načrtovana je tudi obsežna zamenjava določenih sistemov, kar se lahko izvede kot investicijsko vzdrževanje, vendar bo zahtevalo dodatno pogodbo. Ta je že v pripravi na Direktoratu za logistiko Ministrstva za obrambo ter bo vključevala posodobitev in preoborožitev ladje, da bo ladja predvidoma do leta 2026 izpolnjevala minimalne zahteve za sodelovanje v Natovih pomorskih operacijah. Pričakujemo, da se bodo tekoča vzdrževalna dela v tržaški ladjedelnici končala v prvi polovici tega leta. Vzpostavljena pogodba za investicijsko vzdrževanje pa bo zahtevala dodatno leto zaradi obsežnosti del. Posodobitev in preoborožitev ladje pa bosta po naših ocenah končani najpozneje do leta 2026.

❓ V KAKŠNEM STANJU PA JE DRUGA OPREMA IN KATERA SREDSTVA BI NAJBOLJ POTREBOVALI?

V odredu za specialno podvodno delovanje smo v zadnjih dveh letih kupili opremo, ki jo najbolj potrebujemo, se pravi nove protiminske dihalne aparate ter opremo za podvodno opazovanje, ki jo že uvajamo v operativno uporabo. Prav tako smo dobili nove ročne sonarje. Nadaljujejo se nakupi opreme za podvodno protiminsko delovanje, torej za nevtralizacijo in uničevanje podvodnih minskoeksplozivnih sredstev. Postopki nakupa bodo potekali v prihodnjih dveh letih. Nadaljevanje opremljanja voda za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev je pogoj, da bo ta enota dosegla končne operativne zmogljivosti. Kupili bomo zlasti nove zaščitne obleke, radijsko vodene robote za uničevanje nevarnih eksplozivnih naprav pa tudi detektorje za ugotavljanje prisotnosti jedrskih, radioloških, kemičnih in bioloških agensov.

❓ KAKO ZADOVOLJNI STE Z UREJENOSTJO INFRASTRUKTURE?

V ankaransko vojašnico, ki je bila ob našem prihodu prenovljena, smo se vselili leta 1999. Vojašnica je bila načrtovana za delovanje enote na ravni odreda. V prvotni sestavi enote je bilo takrat nekaj več kot 60 pripadnikov, ki so skrbeli za usposabljanje nabornikov. Enota je danes

Za našo enoto je zgodovina pomembna, saj na njej temeljita razvoj enote in naše današnje delovanje.

številčno precej večja, veliko več imamo opreme, ki jo je treba ustrezno skladiščiti in vzdrževati, zato danes vojašnica več ne zagotavlja ustreznih pogojev za naše delovanje. Dodatna omejitev je, da je stavba vojašnice spomeniško zaščiten, kar pomeni, da ne moremo ničesar spreminjati in dograjevati brez soglasja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. To velja tudi za okolico vojašnice. V državnem prostorskem načrtu pa je načrtovana gradnja novega objekta v bližini vojašnice na zemljišču v lasti Ministrstva za obrambo, s čimer bomo izboljšali pogoje za naše delovanje. Predvidena gradnja nove infrastrukture naj bi po trenutnih načrtih in ob zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev potekala v letih 2024–2026.

❓ KAKO POTEKAJO POSTOPKI ZA ZAČETEK GRADNJE DOLGO NAČRTOVANIH SAMOSTOJNIH PRIVEZOV ZA VOJAŠKI LADJI?

Ob nakupu vojaških ladij, zlasti pa ladje Triglav, ni bilo poskrbljeno za zagotovitev ustrezne infrastrukture za privez plovil. Leta 2020 so se na ministrstvu končno začeli postopki za gradnjo novega pomola. Pričakujemo potrditev investicijske dokumentacije za ta projekt, kar bo ena izmed zadnjih podlag za pridobitev gradbenega dovoljenja v začetku leta 2023. Pri tem tesno sodelujemo z Ministrstvom za infrastrukturo in Luko Koper kot koncesionarjem, da bomo lahko pridobili dokumente in soglasja ter gradbeno dovoljenje za postavitev plavajočega pomola v okviru tretjega bazena koprskega pristanišča. 156 metrov dolg plavajoči pomol bo stal neposredno pred vojašnico, do nje pa bo mogoče dostopati neposredno iz nje, kar bo olajšalo premike ladijskih posadk do plovil ter zagotovilo ustrezno namestitve in oskrbo plovil. Načrtovani finančni viri za gradnjo pomola so zagotovljeni na Generalštabu Slovenske vojske. Upam, da bo novi pomol postavljen najpozneje do leta 2024.

❓ MORNARIŠKI DIVIZION JE MOČNO VPET V MEDNARODNO OKOLJE. KAKO POMEMBNO JE TO SODELOVANJE?

Sodelovanje na različnih mednarodnih pomorskih vajah in usposabljanjih v tujini je zelo pomembno, saj omogoča

razvoj enote in njenih zmogljivosti v sodelovanju z zavezniškimi in partnerskimi državami ter njihovo podporo. Tudi večji del naših specialističnih usposabljanj poteka v tujini, saj pri nas nimamo ustreznih programov in ustanov za izvedbo usposabljanja. S temi aktivnostmi smo se razvijali in učili. Glede na potrebe smo načrtovali individualna specialistična usposabljanja s francosko, italijansko, ameriško in helensko mornarico. V zadnjih treh letih nam je uspelo bistveno povečati napotitve na različna funkcionalna usposabljanja v tujini. Na podlagi sporazuma s helensko mornarico smo letos prvič vkrcali naša pripadnika na njihove vojaške ladje med mednarodno pomorsko vajo. Prav tako pripravljamo sporazum za sodelovanje z italijansko mornarico, želimo pa sodelovati tudi s francoskimi kolegi. Z vkrcanjem naših pripadnikov na tuja vojaška plovila bomo pridobili dragocene izkušnje in znanje za naše prihodnje delovanje v Natovih pomorskih operacijah. Na ravni našega ministrstva je že sprejeta odločitev, da bi v prihodnosti sodelovali v Natovih pomorskih operacijah v vzhodnem Sredozemlju.

❓ V SLOVENSKI VOJSKI KRONIČNO PRIMANJKUJE KADRA. KAKO V MORNARIŠKEM DIVIZIONU REŠUJETE TEŽAVE NA TEM PODROČJU IN KAKŠNEGA KADRA VAM NAJBOLJ PRIMANJKUJE?

430. mornariški divizion je svetla izjema v Slovenski vojski, saj se nam je od marca 2019, ko sem prevzel poveljevanje enoti, uspelo številčno okrepiti. Delež pripadnikov stalne sestave smo povečali za skoraj 20 odstotkov. To so skupna prizadevanja vseh struktur na Ministrstvu za obrambo, zlasti pa sektorja za kadre na Generalštabu Slovenske vojske in Poveljstva sil Slovenske vojske. Dejstvo pa je, da se bo v prihodnjih letih upokojilo kar nekaj naših pripadnikov, zato moramo že zdaj načrtovati njihovo postopno zamenjavo. To je težko, saj je priliv novega kadra premajhen. V enoti najbolj potrebujemo vojake mornarje in potapljače. Pri pridobivanju teh nismo bili najuspešnejši, saj gre za zahteven poklic, za katerega je potrebno dolgotrajno specialistično usposabljanje. Posadke obeh ladij nam je kljub temu uspelo kadrovsko popolniti. Pri popolnjenju so največji izziv mladi častniki, saj je njihovo usposabljanje dolgo. V prihodnjih letih se bo upokojilo tudi nekaj pripadnikov iz poveljstva divizion, ki jih bomo morali nadomestiti z izkušenim kadrom iz podenot.

❓ ZELO POMEMBNI ZA PRIDOBIVANJE MLADIH POMORCEV STA SREDNJA POMORSKA ŠOLA IZ PIRANA IN POMORSKA FAKULTETA IZ PORTOROŽA. KAKO INTENZIVNO SODELUJETE Z NJIMA?

Z obema ustanovama sodelujemo, zlasti pa s Fakulteto za pomorstvo in promet, na kateri se je lani za študij v okviru vojaškega modula odločilo kar nekaj študentov, kar je podlaga, da bodo že med študijem pridobili večino pogojev za pridobitev častniškega čina. Tako bodo po koncu civilnega izobraževanja lahko hitreje prišli v našo enoto. Pomorska fakulteta zagotavlja več programov specialističnih funkcionalnih usposabljanj za naše pripadnike. V zameno za njihove storitve smo fakulteti podarili odslužene električne agregate z večnamenske ladje Triglav, na katerih se bodo v prenovljeni učilnici za strojništvo lahko kakovostneje usposabljali bodoči ladijski strojniki. Tudi s srednjo pomorsko šolo iz Pirana sodelujemo, vendar manj intenzivno. V enoti si prizadevamo mornariški poklic čim bolj predstavljati v lokalnem okolju ter v civilnih in vojaških izobraževalnih ustanovah. Za dijake in študente obeh ustanov vsako leto pripravimo predstavitev poklicev za delo v naši enoti.

❓ KAKŠNO JE SPLOH ZANIMANJE MLADIH ZA DELO V ENOTI?

Zanimanje mladih za zaposlitev v enoti vsekakor je. Lani smo dobili kar

“

V enoti si prizadevamo mornariški poklic čim bolj predstavljati v lokalnem okolju ter v izobraževalnih ustanovah.

nekaj prošenj dijakov, ki so končali različne programe usposabljanja na Gimnaziji, elektro in pomorski šoli Piran. Ti so se pri nas zaposlili večinoma kot mornarji. Pred tem nam več let ni uspelo s pomorske šole dobiti niti enega kandidata z izobrazbo navtika ali elektrotehnika. Prošnje za zaposlitev pa še prihajajo. V zadnji generaciji novih častnikov imamo tudi enega študenta, ki je uspešno končal študij na pomorski fakulteti.

❓ SPOMLADI BO SLOVENIJA PREVZELA ENOLETNO PREDSEDOVANJE ZDRUŽENJU POVELJNIKOV EVROPSKIH MORNARIC. POVEJTE NAM KAJ O ZDRUŽENJU IN DEJAVNOSTIH MED NAŠIM ENOLETNIM PREDSEDOVANJEM.

Poveljniki mornariške enote Slovenske vojske od leta 2007 sodelujemo v združenju poveljnikov evropskih mornaric. Združenje je neformalni forum poveljnikov vojaških mornaric iz vse Evrope. Predsedovanje tega združenja se med članicami izmenjuje po določenem načrtu. Združenju predseduje trojka, v kateri so trenutni predsednik iz predsedujoče države, nekdanji in prihodnji predsednik. Ob koncu letne konference v Bukarešti v Romuniji smo maja 2022 že vstopili v predsedujočo trojko, kot bodoča predsedujoča članica. Maja 2023 pa bomo ob koncu letne konference na Irskem formalno prevzeli enoletno predsedovanje združenju. Naše predsedovanje se bo končalo na pomembni konferenci poveljnikov evropskih vojaških mornaric, ki bo potekala maja 2024 v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju. Pričakujemo, da se bo dogodka udeležilo predvidoma 30 poveljnikov vojaških

mornaric iz evropskih držav, prav tako sta na dogodek povabljeni poveljnik 6. flote mornarice ZDA in poveljnik Natovega mornariškega komponentnega poveljstva. Določili smo tudi temo konference, ki se bo vsebinsko osredotočila na kibernetске grožnje in izzive na morju. Priprave na konferenco v Sloveniji že potekajo, pri organizaciji in izvedbi dogodka pa nam bodo pomagali pripadniki iz Natovega centra za usposabljanje za operacije pomorske prisile z grškega otoka Kreta ter strokovnjaki s Fakultete za pomorstvo in promet iz Portoroža. V predsedujoči trojki bomo ostali do maja 2025. V tem času bomo ob strokovni podpori pomorske fakultete v Sloveniji organizirali tudi nekajdnevni seminar za mlade častnike iz mornaric evropskih držav, na katerem jih bomo seznanili z vsebinami kibernetских groženj in izzivov na morju.

PREDANI MORNARICI SLOVENSKE VOJSKE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Mornariška enota Slovenske vojske je v treh desetletjih delovanja prehodila dolgo in razgibano pot, ki so jo oblikovali številni pripadniki enote. O trenutnem delu in življenju v 430. mornariškem divizionu ter o željah glede nadaljnje vojaške kariere so spregovorili pripadniki diviziona, poročnik korvete Alen Serec, vodnik Matej Arko, višji vojaški uslužbenec X. razreda Tomo Narad in mornar Andrej Cunja.

Poročnik korvete Alen Serec iz Murske Sobote je v 430. mornariškem divizionu edini Prekmurec. Vojaškim vrstam se je pridružil pred sedmimi leti in kariero začel v 10. pehotnem polku. Že med šolanjem na Šoli za častnike je prejel ponudbo, da postane potapljač, saj je imel že dolgoletne potapljaške izkušnje. »Tako ko sem bil dovolj star za potapljanje, sem se najprej potapljaj z očetom, ki je tudi bil potapljač, nato sem opravil tečaj za civilnega potapljača. V vojaške vrste me je zvabila narava dela, saj je vojaški poklic aktiven, povezan z delom z ljudmi in poteka v naravi oziroma na morju, zato je bila mornarica zame odlična priložnost,« je pojasnil poročnik korvete, ki trenutno opravlja dolžnosti poveljnika oddelka za podporo potapljanja. Po prihodu v 430. mornariški divizion je tri leta opravljal dolžnosti na večnamenski ladji Triglav kot poveljnik stroja, v tem času pa je opravil tečaje, ki jih kot vojaški potapljač potrebuje za opravljanje svojega dela: od vojaške evidenčne dolžnosti za pirotehnika in ladijskega potapljača do specialističnega usposabljanja za vojaško evidenčno dolžnost protiminskega potapljača. V tujini se je še devet mesecev

poročnik korvete
ALEN SEREC

»Dokler sem še mlad in v primerni kondiciji, želim čim dlje delati kot potapljač.«

vodnik
MATEJ ARKO

»Delo v divizionu me veseli, saj smo majhna in povezana ekipa, ki hitro rešuje morebitne težave.«

dodatno usposabljal za ravnanje z neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi. »Vojaški potapljači smo protiminski potapljači, naša glavna naloga je poiskati in onespobiti neeksplozivna ubojna sredstva pod vodo, vendar moramo obvladati tudi delo na kopnem,« je razložil in dodal, da se civilno in vojaško potapljanje razlikujeta. »Za vojaškega potapljača so zdravstveni standardi zelo visoki, za opravljanje tega dela moraš biti popolnoma zdrav. Prav tako imamo v vojski visoke varnostne standarde. Ob vsakem potopu imamo na doseg klica zdravnika, v pripravljenosti je hiperbarična komora, na čolnu je zdravstveni tehnik, vodja potopa pa je tudi varnostni nadzornik,« je opisal. Vojaški potapljači se udeležujejo zahtevnih vojaških usposabljanj. Oddelek za podporo potapljanja, ki mu poveljuje od oktobra, je zadolžen za podpiranje potapljačev pri njihovih nalogah, v uporabo pa uvaja tudi novo napredno potapljaško opremo, kot sta avtonomno podvodno plovilo in sonar za podvodne preiskave. »Dokler sem še mlad in v primerni kondiciji, želim čim dlje delati kot potapljač. Moje delo v 430. mornariškem divizionu obsega vse, kar sem si od nekdaj želel početi, v veliko veselje pa mi je tudi uvajanje nove napredne opreme. Sem tudi diplomant mednarodnih odnosov, zato se želim v prihodnosti preizkusiti v diplomaciji kot vojaški ataše,« je s svojimi kariernimi željami pogovor sklenil poročnik korvete Alen Serec.

Vodnik Matej Arko je pripadnik Slovenske vojske deset let, zadnjih šest let pa dela v 430. mornariškem divizionu. Prva štiri leta je bil zaposlen v 10. pehotnem polku, vendar si je želel novih izzivov. Iz Kočevja se je preselil v Škofije in zaprosil za premestitev. Trenutno je ladijski potapljač v odredu za specialno podvodno delovanje in pričakuje, da se bo v kratkem udeležil tečaja za protiminskega potapljača, pred tem je delal na večnamenski ladji Triglav. S potapljanjem se je začel resneje ukvarjati šele v vojski, vendar si je tega že od nekdaj želel. »Ob zaposlitvi v vojski sem si najbolj želel delati v pehoti ali streljati. Pozneje sem se udeležil tudi misije na Kosovu, nato pa sem spoznal, da ima naš sistem veliko možnosti usvajanja novih veščin in znanja. Izkoristil sem željo po učenju potapljanja, saj sem od nekdaj imel rad morje,« je pojasnil ter poudaril,

da pot do vojaškega potapljača obsega zahtevna vstopna preverjanja in uspešno opravljene zdravstvene preglede, treba pa je biti tudi dobro psihofizično pripravljen. »Najprej opraviš vodovni usposabljanji za ladijskega potapljača in pirotehnika. Po treh letih na položaju ladijskega potapljača in vsaj 50 urah potapljanja pa se lahko udeležiš še tečaja za protiminskega potapljača,« je 35-letni mornariški podčastnik razložil, kaj ga čaka v kratkem. Delo v divizionu ga veseli, saj so majhna in povezana ekipa, ki hitro rešuje morebitne težave. Zadovoljen je tudi z možnostjo napredovanja in raznovrstnostjo usposabljanj. Opisal nam je svoj povprečen teden ladijskega potapljača: »Opravimo od dva do štiri potope na teden, odvisno od zadolžitve in nalog.« V prihodnosti si želi čim dlje opravljati to delo ter se usposablјati in izobraževati, zato si želi predvsem dobrega zdravja, sicer pa svojo prihodnost vidi v podpori potapljanju.

Višji vojaški uslužbenec X. razreda Tomo Narad je pripadnik 430. mornariškega divizona dobri dve leti. Prihaja iz Oplotnice in je po izobrazbi diplomirani inženir ladijskega strojništva. Študij na Fakulteti za pomorstvo je končal leta 2015 ter nato izkušnje pridobival na trgovskih in tovarnih ladjah. Najprej je bil asistent stroja, potem je opravil še izpit za častnika stroja ter tri leta plovbe. Svojo poklicno pot je nadaljeval kot testni voznik in serviser navtičnih vozil v zasebnem podjetju, vendar je po spletu okoliščin zaprosil za zaposlitev v Slovenski vojski. »Moj poklic je svojevrsten, v Slovenski vojski pa so potrebovali prav moje specialistično znanje in tako sem po opravljenem temeljnem vojaškem strokovnem usposabljanju postal vodja motorno-tehničnega oddelka na hitri patroljni ladji Ankaran. Delal sem na velikih, tudi 270-metrskih ladjah in sem se veliko naučil, tako s strokovnega stališča kot glede dela s posadko, delovne navade pa sem imel od nekdaj, zato pri prehodu iz civilnega v vojaški svet ni bilo večjih izzivov,« je pojasnil Tomo Narad, ki je kot prednost zaposlitve v vojski omenil tudi manj daljših odsotnosti, saj bi bil sicer kot strojnik na ladji vezan na čas plovbe. »Na hitri patroljni ladji so moje zadolžitve povezane z motorjem ter glavnimi in pomožnimi sistemi – opravljam osnovno vzdrževanje, skrbim za tehnično dokumentacijo, nadzorujem vse sisteme in skrbim, da vse

višji vojaški
uslužbenec X. razreda
TOMO NARAD

»To, kar delam, obvladam in svoje znanje prenašam naprej.«

mornar
ANDREJ CUNJA

»V divizionu nas je več novincev, zato se že dobro poznamo in razumemo, smo odlična ekipa.«

deluje tako, kot mora. Usposabljam tudi nove strojnike, ki pridejo na ladjo, ter vodim požarne vaje in vaje bojne odpornosti ladje. To, kar delam, obvladam in svoje znanje prenašam naprej. Rad imam svoje delo. Ekipa na naši ladji je povezana, čeprav smo ločeni po oddelkih, gremo na ladjo skupaj,« je še povedal Oplotničan, ki se je zaradi službenih obveznosti preselil v Koper in se tudi v prihodnosti vidi v mornariških vrstah Slovenske vojske. Vojak Andrej Cunja iz okolice Črnega Kala je v Slovenski vojski zaposlen dobro leto in 430. mornariški divizion je zanj prva enota, v kateri po opravljenem vstopnem usposabljanju služi domovini. Opravil je tudi že specialistično usposabljanje za mornarja. Od nekdaj se je želel preizkusiti v vojaških vrstah, redna zaposlitev v Slovenski vojski pa mu omogoča socialno varnost. Vesel je, da je prišel prav v Ankaran, ki je blizu njegovega doma, ter da lahko pridobiva različne veščine in specialnosti. V vojaškem poklicu se je hitro znašel in ni imel večjih izzivov, s specialističnim usposabljanjem pa je pridobil najpomembnejše mornariške vojaške veščine. »Usposabljanje za vojaško evidenčno dolžnost mornarja je sestavljeno iz različnih predmetov, pri katerih spoznavamo bojno odpornost ladje – torej ukrepe ob požarih ali vdorih vode v ladjo, mornariške veščine in ravnanje z vrvmi, pomorske predpise, ladijske oborožitvene sisteme in navigacijo, opraviti pa moramo tudi izpit za vaditelja čolna. Usposabljanje traja dva meseca. Zame je bilo vse to novost,« je povedal vojak, ki trenutno opravlja dolžnost mornarja specialista signalista na večnamenski ladji Triglav, sicer pa opravlja redne naloge, med katere spada tudi varovanje na morju in v pristanišču. V prihodnosti se bo udeležil tečaja za ladijskega potapljača. »V divizionu nas je več novincev, zato se že dobro poznamo in razumemo, smo odlična ekipa,« je pojasnil mornar in dodal, da si želi opraviti še specialistično usposabljanje za vezista ter dodatna usposabljanja s tega področja, kar mu bo omogočilo delo vezista v mornarici. Zato se je že udeležil usposabljanja v Franciji. »Delo v mornariškem divizionu je razgibano in različno, imamo veliko možnosti za usposabljanja in napredovanja oziroma učenje specialnosti,« je pogovor sklenil vojak Cunja.

SLOVENSKA VOJSKA NA POMORSKI OPERACIJI IRINI

BESEDILO 430. mornariški divizion

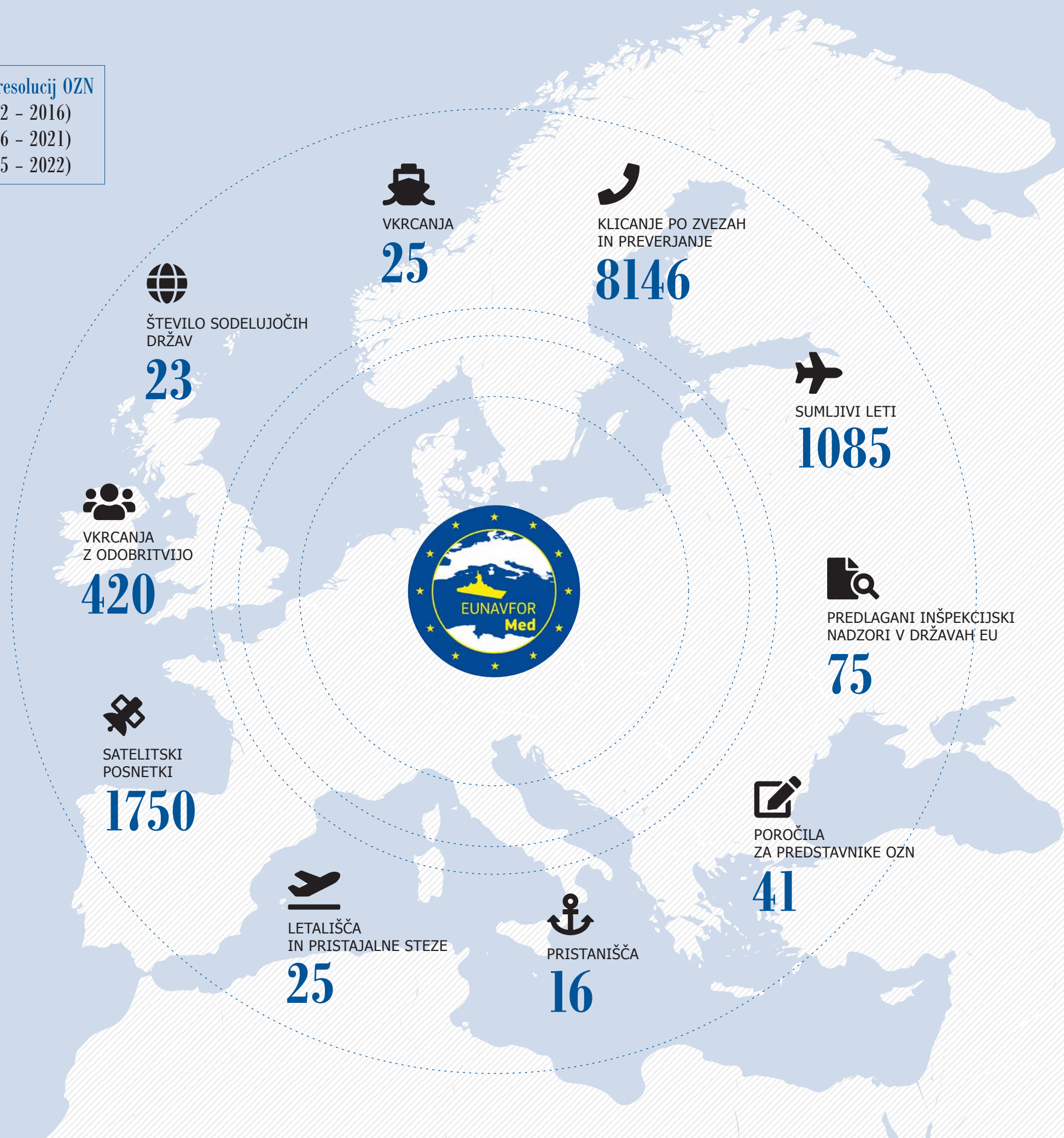
Pregled sodelovanja v operaciji EUNAVFOR
MED Irini do 31. decembra 2022

Slovenska vojska v enakem obsegu kot v predhodni operaciji Sophia skladno s sklepom Vlade Republike Slovenije nadaljuje sodelovanje v operaciji Irini, in sicer z do 12 pripadniki. V pomorskem delu operacije občasno in ob izpolnitvi pogojev sodeluje tudi z večnamensko ladjo Triglav 11, katere posadko sestavlja do 43 pripadnikov. Glavna naloga operacije Irini, kar v grščini pomeni mir, je izvajanje embarga Združenih narodov na uvoz orožja z uporabo zračnih, satelitskih in pomorskih zmogljivosti.

Pripadniki na misiji Irini v skladu z resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov opravljajo inšpekcijske preglede plovil na odprtem morju ob obali Libije, za katera se sumi, da prevažajo nedovoljeno orožje ali drug soroden tovor v Libijo in iz nje. Sekundarne naloge misije pa so spremljanje in zbiranje informacij o nezakonitem uvozu nafte, surove nafte in rafiniranih naftnih proizvodov iz Libije, prispevek k vzpostavitvi zmogljivosti in usposabljanju libijske obalne straže in mornarice pri opravljanju nalog kazenskega pregona na morju ter na podlagi zbiranja informacij in patroljiranja z letali prispevek k prekinitvi poslovnega modela mrež za tihotapljenje ljudi in trgovino z njimi. V pomorski operaciji Irini sodeluje 23 držav. Pripadniki slovenskega kontingenta trenutno na tej misiji opravljajo svoje naloge v poveljstvu operacije v Rimu. V mednarodnem poveljstvu pripadniki opravljajo naloge v okviru usposabljanja in operativnih zadev, od lanskega leta pa tudi v oddelku za varnostno protiobveščevalno področje. Pripadniki Slovenske vojske s svojim delom prispevajo k skupnemu doseganju zastavljenih ciljev mednarodne operacije ter pridobivajo izkušnje iz pomorskega delovanja in vodenja pomorske operacije na operativni ravni.

Prvih pet slovenskih kontingentov na misiji Irini so sestavljali po trije pripadniki 430. mornariškega divizion ter drugih enot Slovenske vojske pod poveljstvom poveljnikov kontingentov kapitanov fregate Primoža Protnerja in Zdravka Aleksića, kapitanov korvete Iva Bednarika in Mirana Balažica ter majorja Mateja Otrina. Nadaljevanje sodelovanja v enakem obsegu se predvideva še vsaj do leta 2024 oziroma dokler bo Evropska unija izvajala to operacijo na morju.

Uvedba resolucij OZN
(UN 2292 - 2016)
(UN 2576 - 2021)
(UN 2635 - 2022)

NOVA OPREMA ZA PODVODNO DELOVANJE

BESEDILO poročnik fregate
Gregor Konda ter poročnika korvete
Rok Resman in Alen Serec
FOTO Bruno Toič

Podvodnega robota lahko
operater upravlja tudi s čolna.

Odred za specialno podvodno delovanje 430. mornariškega divizion je enota Slovenske vojske, ki je zadolžena za odkrivanje, identifikacijo, nevtralizacijo, odstranjevanje in uničevanje eksplozivnih naprav v morju in celinskih vodah ter na kopnem. Odkrivanje nevarnih naprav pod vodo in njihova identifikacija se z napredkom v znanosti in tehnologiji vse pogostejše opravljata s sonarji in prav ta tehnologija je bila težišče posodabljanja opreme odreda za specialno podvodno delovanje v zadnjem obdobju.

ROČNI SONAR, AVTONOMNA PODVODNA PLOVILA IN PODVODNI ROBOT
Sonarska tehnologija temelji na prepoznavi zvočnih signalov, ki jih sonar aktivno oddaja sam ali pasivno posluša. Čas potovanja zvočnega signala in njegova jakost sonarju dajeta informacije o gostoti, dimenzijah in oddaljenosti predmeta. Slovenski vojaški potapljači sonarje uporabljajo že več let. Pri nalogah podvodnega iskanja so si do zdaj pomagali predvsem s preprostim ročnim sonarjem (DLS-2A) in vlečnim sonarjem, ki ga je treba vleči s čolnom. Ob resničnem scenariju pa si skupina protiminskih potapljačev ne more privoščiti, da bi s čolnom plula po miniranem območju, zato je bila posodobitev smiselna. V okviru posodabljanja opreme za podvodne

preiskave so tako v odredu za specialno podvodno delovanje dobili nova sredstva, in sicer ročni sonar Sonadive in avtonomna podvodna plovila francoskega proizvajalca RTSys ter podvodna robota ameriškega podjetja RJE Oceanbotics SRV-8. Potapljač drži ročni sonar Sonadive v rokah. Ta mu pod vodo tudi v slabi ali celo v ničelni vidljivosti omogoča pogled neposredno pred njim, saj se mu na ekranu prikazuje sonarska slika. Tehnologija Doppler Velocity Log (DVL) omogoča natančno določanje lokacije, zato je sonar dobra pomoč pri navigaciji. Z akustičnim sistemom je mogoče komunicirati z drugimi potapljači v vodi in tudi s tistimi na površju. Podvodno plovilo je pri svojem delovanju avtonomno. Operater mu predhodno

Avtonomni
podvodni plovili
Comet-300
in NemoSense

Z ročnim sonarjem
Sonadive lahko
potapljač opazuje pod
vodo v slabši ali celo
ničelni vidljivosti.

pripravi načrt poti, ki ga na napravo naloži čez brezžični vmesnik. Naprava potem sama pregleda območje pod vodo. Tudi avtonomno podvodno plovilo uporablja tehnologijo DVL, s katero pridobiva natančne podatke o lokaciji in jih posreduje operaterju na površju. Ko podvodno plovilo konča preiskavo, se samostojno dvigne, njegovo poročilo pa operater prenese v računalnik in nato v nadzorovanem okolju opravi analizo ter določi naprave, na katerih je treba izvesti podrobno identifikacijo. Odred za specialno podvodno delovanje ima manjše avtonomno podvodno plovilo z oznako NemoSense in večje z oznako Comet-300, ki je zmogljivejše, pregleduje pa lahko območje vse do globine 300 metrov. Na sprednjem delu plovila je nameščen tudi sonar za izogibanje preprekam, ki omogoča varen pregled s spremembo kurza, če se na načrtovani poti pojavi ovira. Prednosti manjših avtonomnih podvodnih plovil sta predvsem praktičnost in preprosta uporaba.

NOVE PRIDOBITVE SO VELIK DOPRINOS K VARNOSTI, ZMOGLJIVOSTI IN UČINKOVITOSTI

Podatke o nevarnih napravah, pridobljene z avtonomnim podvodnim plovilom, lahko pripadniki odreda za specialno podvodno delovanje podrobneje pregledajo z uporabo podvodnega robota, ki ga upravlja operater s čolna ali kopnega čez krmilnik na podoben način, kot se upravlja brezpilotni letalniki v zraku. Tudi na podvodnem robotu je nameščen sonar. Ta omogoča prepoznavo naprave v pogojih slabše vidljivosti, ko videokamera ne zagotavlja zadovoljive slike. Na robota je mogoče namestiti tudi robotsko roko za lažja dela pod vodo ali sredstvo za podvodno nevtralizacijo neeksplozivnega ubojnega sredstva na daljavo. Uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev pod vodo, ki je temeljna naloga odreda za specialno podvodno delovanje, zahteva upoštevanje načela minimalne prisotnosti in, če je le mogoče, delo na varni razdalji. Vse nove pridobitve protiminskih potapljačev Slovenske vojske so velik doprinos k varnosti, hkrati pa se z njimi povečujejo zmogljivost, učinkovitost in avtonomija za podvodno delo. Slovenski vojaški potapljači so z novo opremo v koraku z drugimi potapljaškimi enotami zavezništva ali pa celo malo pred njimi.

HITRA PATRULJNA LADJA ANKARAN 21

FOTO Bruno Toič

NA POMORSKI VAJI V GRČIJI

BESEDILO 430. mornariški divizion
FOTO Luka Hočevar
in helenska mornarica

Grška vojska je na vaji
sodelovala s štirimi fregatami.

Grška vojna mornarica vsako leto organizira in vodi mednarodno pomorsko vajo Niriis. To je pomorska operativno-taktična vaja, ki se po načrtovalnih konferencah, delavnicah in usposabljanju v pristanišču konča na morju. Med 5. in 13. novembrom 2022 sta se pripadnika iz 430. mornariškega diviziona Slovenske vojske udeležila te vaje in se vkrcala na poveljniško ladjo helenske mornarice.

PRIPADNIKA MORNARIŠKEGA DIVIZIONA VKRCANA NA GRŠKO POVELJNIŠKO LADJO

Vaja je potekala v mednarodnih in teritorialnih vodah Grčije na širšem območju grškega otoka Kreta in južno od polotoka Peloponez. Večino sil so zagotavljale grške oborožene sile, ki so na vaji sodelovale s štirimi fregatami in helikopterji, tremi podmornicami, štirimi hitrimi patroljnimi ladjami, dvema podpornima ladjama, tremi minolovci, tankerjem, letaloma F-4 in F-16 ter patroljnim čolnom obalne straže. Na vaji so sodelovale tudi vojaške ladje iz ZDA in Izraela ter dve Natovi mornariški skupini v pripravljenosti.

Cilji vaje so bili preverjanje povezljivosti za delovanje na morju, skupno delovanje Natovih in drugih zaveznških sil, urjenje poveljniške strukture v načrtovanju in izvedbi večnacionalne pomorske operacije, urjenje postopkov v različnih oblikah bojevanja na morju ter krepitev povezljivosti med udeleženiimi pomorskimi silami s spoznavanjem opreme in možnostjo uporabe različnih plovil. Na povabilo helenske vojne mornarice so na vaji v vlogi opazovalcev poleg pripadnikov 430. mornariškega divizion sodelovali tudi pripadniki oboroženih sil iz Egipta, Albanije, Bolgarije, Združenih arabskih emiratov in s Cipra. Pripadnika mornariškega divizion sta se vkrcala na grško fregato HN Salamis (F-455)

Po izplutju iz baze Souda so se plovila razporedila v taktične skupine.

v pomorski bazi Salamis blizu Aten. Fregata je po pripravi izvedla premik v vojaško pomorsko bazo Souda na otoku Kreta.

URILI PROTIZRAČNO, PROTIPODMORNIŠKO IN PROTIPOVRŠINSKO DELOVANJE

Vaja je bila razdeljena na tri dele. Prvi dan vaje, v soboto, 5. novembra, je potekal zbor sodelujočih zmogljivosti v pomorski bazi na Kreti. Sledilo je teoretično in praktično usposabljanje v Natovem centru za usposabljanje za operacije pomorske prisile za vodstveni kader ter za skupine za pregled plovil iz različnih postopkov, taktik in tehnik pri pregledu plovil. Natov center na Kreti je 7. novembra gostil tudi konferenco pred izplutjem, na kateri so obravnavali zadnje spremembe in posodobitve v povezavi z izvedbo taktične vaje na morju. Sledil je drugi del vaje, v okviru katerega so se v jutranjih urah 8. novembra po izplutju iz baze Souda plovila razporedila v ustrezne taktične skupine. V tem delu vaje je bilo poudarjeno usposabljanje v povezljivosti za delovanje v pomorskem okolju proti asimetričnim grožnjam ter konvencionalnemu pomorskemu bojevanju z namenom priprave taktične skupine za naslednji del vaje. Izvedli so več različnih vaj, ki so vključevale bojevanje na površini ter protipodmorniško in protizračno delovanje. V zadnjem vadbem delu, ki je potekal med 10. in 11. novembrom, pa so bila plovila razdeljena v modro in rdečo skupino na širšem območju delovanja. Scenarij vaje je predvideval več groženj med obema skupinama. Vaja je obsegala izvedbo različnih oblik delovanja na morju, med drugimi tudi protizračno, protipodmorniško in protipovršinsko delovanje. V tem delu vaje je bila načrtovana in izvedena še evakuacija nebojnih oseb. Ob koncu vaje je sledila analiza v prostorih Natovega centra za usposabljanje za operacije pomorske prisile.

Udeležba na pomorski vaji v Grčiji članom posadk ladij Slovenske vojske omogoča pridobivanje dodatnih izkušenj za načrtovanje in vodenje pomorskih operacij ter znanja o različnih oblikah bojevanja na morju. Seznanijo se tudi z načrtovanjem taktičnega delovanja skupine na morju ter se urijo v postopkih izvajanja operacij pomorske prisile. Pripadnika 430. mornariškega divizion Slovenske vojske sta s profesionalnim pristopom in dobrim delom na vaji dvignila ugled Slovenske vojske v tujini ter sklenila nova poznanstva za še boljše sodelovanje s helensko mornarico v prihodnosti.

MORNARIŠKI ODRED KOPER

BESEDILO Mirjam Race Muženič
FOTO Marko Pišlar

Začelo se je zadnje leto druge svetovne morije. Nemci so se umikali na vseh frontah. Na francoski so izgubili že vse zasedeno ozemlje, Rusi so bili na Poljskem in Madžarskem. Na balkanskem bojišču sta Nemcem na prste stopili jugoslovanska in ruska vojska. V Italiji so jim hude izgube prizadejale zavezniške sile, za umik z Apeninskega polotoka pa so potrebovali prosto pot čez Primorsko in Slovenijo, zato je sovražnik pripravljaval obsežno ofenzivo proti 9. korpusu, ki je s svojimi partizanskimi brigadami nadzoroval Soško in Vipavsko dolino, Kras, Brkine in Notranjsko.

Partizanske enote, ki so komaj preživele hudo zimsko ofenzivo, so počivale in se popolnjevale. Mornariška grupa je bila pri Cerknem ob štabu 9. korpusa, njen poveljnik major Baldomir Saje pa je soborce pripravljaval na pohod proti Trstu in zasedbo obale. Ponovno je preštudiral položaje mornariških in pomorskih objektov v Tržaškem zalivu, da bi jih čim prej prevzeli in čim bolje zavarovali. Nova nemška ofenziva, ki se je začela 15. marca na Cerkljanskem in se od 17. marca nadaljevala tudi s soške, vipavske in notranjske strani, je presenetila. Štab 9. korpusa in vse prištabne enote so se morali umakniti v Trnovski gozd in zatem v Mrzlo Rupo. Sovražnik je prodril že na območje Vojskega in partizanske enote stisnil v globoke zasede. To so bile skrajno resne razmere. Ker je bila v nemških rokah tudi Gorenja Trebuša, partizanskim borcem ni preostalo drugega kot frontalni preboj po pobočju navzgor pri Vojskem. Nemško mitralješko gnezdo na neki strmi skali je mornariško skupino razbilo na dva dela. Levi se je, skupaj s poveljnikom

in štabom, prebijal navzgor, desni del pa je zašel še globlje proti nemškim zasedam. Major Saje se je hitro odločil, da poskusi pomagati oziroma rešiti svoje mornariške soborce. Zavil je desno, se pod mrtvim kotom nemškega mitralješkega gnezda prebil do tovarišev in jih izvel iz zasede. Skupaj z drugimi so se kmalu prebili proti Dolenji Trebuši, kjer ni bilo nemške vojske. Toda medtem, ko je major Saje kril umik desnega dela mornariške grupe, ga je zadela ostrostrelčeva krogla iz gnezda v skalah nad njim in mu razparala bok. Bil je 1. april 1945. Naslednji dan se je ofenziva podela. Poveljstvo korpusa in vse prištabne enote so se skozi Dolenjo Trebušo prebili na Šentviški vrh. Še pred odhodom so borci poiskali mrtvega tovariša Sajeta, ob katerem so ležali še štirje neznani borci. Pokopali so jih v skupen grob na mestu, kjer so padli. Nemška ofenziva je propadla. Čez slab mesec so enote 9. korpusa vkorakale v Gorico, Tržič in Trst. Sredi julija istega leta je antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije odlikoval majorja Baldomirja Sajeta z redom zaslug za narod III. stopnje. Čez tri leta pa so na Sajetovem grobu postavili spominsko ploščo, ki ohranja spoštljiv spomin tudi na štiri neznane junake, ki so padli ob njem. Morda so bili tudi oni mornarji, ki bi skupaj s svojim poveljnikom osvobodili Trst in slovensko Istro.

SLOVENSKI PARTIZANI POMORŠČAKI

Vrhovni štab Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije je 30. avgusta 1944 izdal ukaz o ustanovitvi mornariških enot v obalnem pasu med Sočo in Limskim kanalom. To je bil 1. pomorski obalni sektor mornarice Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. 5. septembra se je skupina mornariških častnikov pod vodstvom Janeza Tomšiča podala na 420 kilometrov dolgo pot v Slovenijo ter se po končanih dogovorih v glavnem štabu Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije napotila v štab 9. korpusa, ki je bil na Lokvah nad Novo Gorico. Mornarje so zbrali iz vseh enot korpusa. Začeli so organizirati tudi obveščevalno službo, in sicer najprej obveščevalno

Pripadniki divizionov vsako leto obiščejo spomenike v počastitev delovanja mornariškega odreda.

točko v Trstu v okviru komande mesta Trst. 1. novembra so v Srednji Trebuši ob pomoči štabov enot ustanovili mornariško četo 35 borcev in to je bila prva slovenska mornariška vojaška enota v slovenski novejši zgodovini. 7. januarja 1945 je štab 9. korpusa v soglasju z vodjo mornariške skupine oblikoval mornariški bataljon, glavni štab pa je z odredbo 23. januarja mornariški odred uvrstil v sestav 30. divizije 9. korpusa kot 1. bataljon pomorske pehote, ki naj bo operativno, disciplinsko in ekonomsko podrejen diviziji, v strokovnem pogledu pa glede prihodnjih mornariških nalog štabu 1. pomorskega obalnega sektorja jugoslovanske mornarice. V zadnji nemški ofenzivi konec marca in v začetku aprila 1945 se je mornariški odred bojeval skupaj z Bazoviško brigado.

Pri preboju iz obroča pri Mrzli Rupi in v naslednjih dneh je imel veliko žrtev. Pred ofenzivo je štel 128 pomorščakov, po njej pa le 86. Mornariške enote 9. korpusa Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije lahko upravičeno štejemo za prve slovenske mornariške enote v novejši zgodovini. Njihova dejavnost je pripomogla, da si je Slovenija priborila izhod na morje in postala pomorska država. Slovenski pomorščaki v okviru 9. korpusa in tudi tisti, ki so bili v enotah mornarice Jugoslovanske armade, ki je sodelovala v sklepni operaciji za osvoboditev, so sledili izročilu slovenskih pomorščakov iz preteklosti, da se je za svoj del morja treba tudi bojevati.

MAJOR BALDOMIR SAJE

Baldomir Saje se je rodil kot prvi izmed petih otrok v železničarski družini v Novem mestu 16. januarja 1909. Po zgodnji očetovi smrti je mati, po rodu Gorenjka, otroke vzgajala v poštenem rodoljubju ter jim z majhno pokojnino in neutrudnim ročnim delom pomagala izšolati se do izobrazbe. Baldomir Saje je bil po končani gimnaziji sprejet na Pomorsko vojaško akademijo v Dubrovnik. Poklic je pozneje opravljal v različnih službah na kopnem in vojnih ladjah. Tečaj za podmorniške starešine je opravil z odliko in nato nekaj let služboval na podmornicah. Tam je opravil vse specializacije in leta 1940 z odličnim uspehom tudi tečaj za poveljnika podmornice. Pred razpadom stare Jugoslavije je služboval v Tivatu ter doživel kapitulacijo vojske in mornarice. Italijani so ga takoj izgnali v okupirano Slovenijo, kjer se je že poleti 1941 povezal z Osvobodilno fronto. Septembra istega leta so napredni mornariški oficirji v Ljubljani organizirali skupino, katere del je bila tudi trojica mlajših oficirjev. To so bili Janez Tomšič, Slavko Kavšek in Baldomir Saje. Pred odhodom v partizane so jih v noči s 17. na 18. marec 1942 Italijani zajeli in jih zaprli v Ljubljani, tri dni pozneje odpeljali v furlansko taborišče Gonars, novembra pa premestili v taborišče Chiesanuova pri Padovi. Saje je tudi v težkih razmerah v internaciji ostal zvest vrednotam Osvobodilne fronte. Po kapitulaciji Italije so Nemci vojaške internirance iz tega taborišča čez Hrvaško poslali v Ljubljano k beli gardi. Saje in nekateri tovariši so v Zagrebu pobegnili iz transporta in Sajetu se je uspelo vrniti v Belo krajino. V začetku oktobra je odšel v partizane v Cankarjevo brigado. Na poziv vrhovnega komandanta Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije je kmalu odšel na Vis. Po pomembnih in uspešnih vojaških zadolžitvah na Braču in Dolgem otoku se je septembra 1944 s činom majorja vrnil v Slovenijo. Medtem ko je major Janez Tomšič pripravljaval vse potrebno za oblikovanje 1. pomorskega obalnega sektorja oziroma mornariške skupine pri 9. korpusu, je bil Saje imenovan za delegata mornarice pri glavnem štabu Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije. Zbral je podatke o mornarjih po vseh partizanskih enotah in civilnih ustanovah, tako zbrane ljudi pa usmerjal v Tomšičevo skupino. S svojim delom je pripomogel k razvoju najprej štaba mornariške skupine pri 9. korpusu, zatem pa mornariškega odreda, ki je po potrebi spadal pod XXXI. ali XXX. divizijo. Saje je poleg tega za štab mornarice zbral podatke o Slovenskem primorju in Istri ter pripravljaval vse potrebno za zasedbo slovenske obale oziroma mornariških objektov v mestih na severnem Jadranu. Po odhodu majorja Tomšiča v osvobojeni Split je tega na predlog glavnega štaba Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije nasledil prav Baldomir Saje in pred koncem istega meseca prevzel poveljstvo mornariške skupine.

OHRANJANJE BOGATE POMORSKE TRADICIJE IZ DRUGE SVETOVNE VOJNE

V 430. mornariškem divizionu ohranjajo spomin na Slovence, ki so delovali v mornaricah držav na ozemlju današnje Slovenije. Vsako leto organizirajo obhod spomenikov in spominskih plošč, ki so bili na Severnem Primorskem odkriti v spomin in počastitev koprškega mornariškega odreda. Obiščejo Planino pri Cerknem, Vojsko nad Idrijo ter vas Škofi pri Komnu.

CILJ JE NAPOTITEV VEČNACIO- NALNE ENOTE NA MISIJO

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Balkanske namenske zdravstvene sile (angl. Balkan Medical Task Force – BMTF) so večnacionalna zdravstvena zmogljivost, sestavljena iz stalne organizacije in vojaške bolnišnice Role 2 LM, ki jo sestavljajo moduli šestih držav. Republika Slovenija je del zmogljivosti od leta 2016, ko je ratificirala sporazum o ustanovitvi, sklenjen še z Albanijo, Bosno in Hercegovino, Severno Makedonijo, Črno goro ter Srbijo. Julija lani je poveljevanje zmogljivosti prvič pripadlo Sloveniji. Dvoletni mandat poveljnika je zasedel podpolkovnik Igor Stergar, ki svojo dolžnost opravlja na stalnem sedežu organizacije v Skopju. Z njim smo se pogovarjali o uspehih, načrtih in izzivih delovanja v večnacionalni enoti.

Zamisel o nastanku Balkanskih zdravstvenih namenskih sil se je oblikovala že pred desetletjem v Bruslju na pobudo Združenih držav Amerike, uradno pa je zmogljivost začela delovati leta 2016. Njen namen je zagotoviti oskrbo druge ravni Role 2 ob naravnih ali drugih nesrečah v regiji Zahodnega Balkana in zunaj nje ter delovati v operacijah kriznega

odzivanja. Sodelujoče države zagotavljajo bistvene zmogljivosti, in sicer premične vojaške bolnišnice, različne zdravstvene module ter osebje. Država gostiteljica je Severna Makedonija, v kateri je tudi stalni sedež organizacije v Skopju. Upravni odbor, najvišji organ odločanja, sestavljajo pooblašeni politični in vojaški predstavniki pogodbenic, ki odločitve sprejemajo s konsenzom. V sestavo skupine, ki popolnkuje stalni sedež, pa so vključeni pripadniki vseh držav. Slovenija, Srbija in Severna Makedonija, ki v zmogljivosti sodelujejo z vojaškimi bolnišnicami Role 2, si na dve leti izmenjujejo poveljevanje in predsedovanje v upravnem odboru. Vodilno vlogo je 1. julija lani za dve leti prevzela Republika Slovenija oziroma pripadniki Slovenske vojske, ki v tej zmogljivosti zagotavljajo vojaško premično bolnišnico Role 2 BL, poveljnika, strokovnega vodjo, načelnika logistike in logistični vod. Dolžnost poveljnika je pripadla podpolkovniku Igorju Stergarju, namestniku poveljnika Vojaške zdravstvene enote Logistične brigade Slovenske vojske. »Ob ponudbi sem bil počaščen, vendar sem se tudi zavedal velike odgovornosti. Sem hkrati poveljnik vojaške večnacionalne enote, torej Balkanskih

namenskih zdravstvenih sil, poveljnik stalnega sedeža, direktor mednarodne organizacije in imam diplomatski status, enak vodji diplomatske misije. Imel sem tudi pomisleke zaradi odsotnosti od doma, vendar sem odločitev sprejel, ker mi je predstavljala velik poklicni izziv.«

ZMOGLJIVOST DOBILA STATUS MEDNARODNE ORGANIZACIJE

Leta 2022 je bil za razvoj zmogljivosti po dolgih prizadevanjih izjemno pomemben končno sklenjen sporazum z državo gostiteljico Severno Makedonijo. To je omogočilo, da se je ekipa stalnega sedeža ob nastopu mandata podpolkovnika Stergarja začela ukvarjati s postopki urejanja pravnega statusa mednarodne organizacije, odprli so račun in vzpostavili diplomatski status za vse predstavnike organizacije v Skopju. »To je hkrati pomenilo veliko ukvarjanja z zahtevno makedonsko birokracijo, po drugi strani pa olajšanje in zadovoljstvo, ker smo postali resen subjekt. Zadnje priznanje, da postajamo ugledna organizacija in enota, je bil paket pomoči Evropskega sveta, vreden šest milijonov evrov ter namenjen nakupu opreme in

Lani je v Sloveniji v okviru niza vaj Preskok potekala tudi vaja Balkanskih zdravstvenih namenskih sil.

materialnih sredstev za medicinske enote. Seveda nam priznanje dobrega delovanja dajeta tudi sponzorski državi, ki podpirata naše delovanje,« je poudaril podpolkovnik. Pred kratkim je Kraljevina Norveška prispevala sredstva za nakup dveh novih vozil za potrebe premičnosti Balkanskih zdravstvenih namenskih sil. Evropsko poveljstvo ZDA podpira naše vaje in urjenja že od začetka delovanja. Balkanskim zdravstvenim namenskimi silam pa je Natov center odličnosti za vojaško zdravstvo leta 2019 podelil potrdilo o popolni operativni zmogljivosti za napotitev v balkansko regijo, težnje pa so, da bi se zmogljivost napotilo tudi na misije in operacije pod vodstvom Evropske unije, Nata ali Združenih narodov. »Tako po certifikaciji leta 2019 se je začel oblikovati koncept napotitev tudi zunaj balkanske regije. V ta namen so potekale različne delavnice, nazadnje v Sloveniji, na katerih so pripravili osnutek koncepta, za katerega upam, da ga bo potrdil upravni odbor. Sklepam, da se napotitev na katero izmed misij ali operacij med mojim mandatom sicer še ne bo zgodila, moj cilj pa je, da naredimo vse, da se to uresniči,« je povedal podpolkovnik. Pojasnil je, da se kot najboljša možnost za napotitev kaže katera izmed misij pod vodstvom Združenih narodov: »Ob zeleni luči bi bilo mogoče na misijo iti že v roku enega do dveh let. V kakšni obliki bi bila zmogljivost napotena, pa je odvisno od dogovorov. Koncept napotitve predvideva različne oblike: od napotitve modula, samo osebja ali obojega. Predvidene imamo različne možnosti,« je poudaril sogovornik.

NAPOTUJEJO NA TEČAJE TER ORGANIZIRAJO VAJE IN USPOSABLJANJA

V letnem načrtu organizacije je poleg tečajev, izobraževanj in usposabljanj, na katera napotujejo osebje, ki sodeluje v zmogljivosti, tudi večja skupna vaja.

Lani so Balkanske zdravstvene namenske sile sodelovale na nizu vaj Preskok 2022 na Počku. Tam se je osebje urilo v postopkih klinične poti pacienta, oskrbe pacienta po modulih, postopkih zračne medicinske evakuacije ter postopkih ob množični nesreči. »V primerjavi z drugimi vajami lahko potrdim, da je bil na tej narejen velik kakovostni preskok. Najvišji vojaški in politični predstavniki, ki so si ogledali prikazno vajo, so nas pohvalili in nam dali odlične povratne informacije. Naše delo je bilo zelo enotno, tako da bi težko prepoznali, da gre za združevanje modulov različnih držav. Vsak je dobro vedel, kaj mora početi, in motivacija je bila odlična, saj smo se na vajo vrhunsko pripravili. Vsi smo opazili napredek in povezanost,« je uspešnost enote v lanskem letu izpostavil podpolkovnik in napovedal, da bodo Balkanske zdravstvene namenske sile letos sodelovale na vaji Jadranski udar. Na vaji Preskok sicer ni bilo Srbije, ki je pred časom sprejela odločitev, da ne bo sodelovala na mednarodnih vajah, vendar podpolkovnik upa, da bo ta odločitev kmalu preklicana, saj brez njihovega sodelovanja ne bo mogoče izvesti vnovičnega ocenjevanja, predvidenega za jesen. Ob tem je podpolkovnik Stergar priznal, da spremenjene varnostne razmere tako na Balkanu kot zaradi vojne v Ukrajini vplivajo na delovanje zmogljivosti, predvsem se jih občuti pri odločanju upravnega odbora, Srbija pa v zmogljivost prispeva kirurški tim, ki je za delovanje zmogljivosti zelo pomemben.

NOVE PRILOŽNOSTI V MEDNARODNI EKIPI

Ekipa stalnega sedeža v Skopju trenutno obsega poveljnika in sedem častniških mest različnih sektorjev. Poleg podpolkovnika Stergarja v Skopju kot vodja logistike deluje tudi podpolkovnik Zoran Romih. Poleg njiju sta na poveljujočih dolžnostih v okviru namenskih sil tudi poveljnica enote Role 2 podpolkovnica Karmen Kralj in glavni zdravstvenik v Role 2 višji vojaški uslužbenec XII. razreda Damjan Remškar, ki delujeta v vojašnici v Slovenski Bistrici, kjer je slovenska vojaška premična bolnišnica. Ob tem je podpolkovnik Stergar izpostavil odlične odnose in tesno sodelovanje pri pripravah aktivnosti, izvedbi

podpolkovnik
IGOR STERGAR,
poveljnik BMTF

»Delovati na mednarodnem območju in zagotavljati kompatibilnost je poseben izziv, vendar je ob enem to tudi veliko veselje.«

Slovenija v BMTF
prispeva vojaško
bolnišnico Role 2 BL. ✓

vaj in napotitvah zdravstvenega osebja na tečaje. V okviru Balkanskih zdravstvenih namenskih sil je veliko možnosti za strokovno izpopolnjevanje na vojaških in zdravstvenih izobraževanjih, ki se jih udeležujejo zdravniki in drugo zdravstveno osebje, ki delujejo v različnih modulih. »Tečaji potekajo v Nemčiji, Bosni in Hercegovini, na Madžarskem in Norveškem ter drugod. Udeleženci so vedno zelo zadovoljni z vsebinami in pridobijo veliko znanja,« je izpostavil sogovornik. Ob koncu smo ga povprašali še o izzivih pri poveljevanju mednarodni enoti. »Bolj kot izzive vidim v tem delu priložnosti. Delovati na mednarodnem območju in zagotavljati kompatibilnost je poseben izziv, vendar je ob enem to tudi veliko veselje. Mislim, da večjih izzivov ni tudi zato, ker je osebje iz zdravstvene stroke in deluje po univerzalnih načelih, zato se vedno usklajujejo zgolj malenkosti. Uradna komunikacija poteka v angleškem jeziku, neuradno pa se zmenimo tudi drugače, saj ne nazadnje prihajamo iz nekdanje skupne države. V šali si kdaj rečemo, da je prvo *channel one*, drugo pa *channel two*,« se je nasmešnil podpolkovnik in dodal, da z ekipo na stalnem sedežu dobro sodelujejo in se odlično razumejo ne glede na osebnostne, narodne, kulturne ali verske razlike. So dobra ekipa in si med seboj pomagajo pri vseh nalogah.

POGODBENA REZERVA V 10. POLKU

BESEDILO nadporočnica Ana Grubar/10. pehotni polk, FOTO 10. pehotni polk

V 10. pehotnem polku so konec oktobra uspešno končali različne oblike vpoklicev na vojaško usposabljanje pripadnikov pogodbene rezerve za leto 2022. Na petdnevno opravljanje nalog v trikratnem terminu se je odzvalo več kot 25 pripadnikov pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske iz sestave 4. pehotne čete. V prvi polovici leta 2022 pa je bilo izvedeno obvezno vojaško usposabljanje, na katerega se je odzvalo več kot 90 pripadnikov pogodbene rezerve 10. pehotnega polka.

Prostovoljna rezervna sestava Slovenske vojske je že več let del 10. pehotnega polka. V začetnem obdobju so bili pogodbeni rezervisti del posameznih pehotnih čet in so opravljali krajše vpoklice za usposabljanja. Po preoblikovanju Slovenske vojske leta 2013 je bila prvič formacijsko ustanovljena 4. pehotna četa 10. pehotnega polka, in sicer za organizacijsko popolnitev pripadnikov pogodbene rezervne sestave pa tudi kot četa za različna usposabljanja. Poleg vpoklicev na usposabljanje v enoti vsak mesec izvajajo tudi vpoklice na opravljanje vojaške službe v miru, ki potekajo najmanj mesec dni v 4. pehotni četi. Kljub različnim možnostim vpoklica se še vedno največ pripadnikov pogodbene rezerve iz 10. polka odloči prav za opravljanje službe v miru. Razlogov za to je več. Med drugim začetijo večjo pripadnost enoti, na razpolago imajo več možnosti za usposabljanje ter lahko bolj pomagajo pripadnikom poklicne sestave pri opravljanju rednih operativnih nalog. Pripadniki pogodbene rezervne sestave 10. pehotnega polka v zadnjem letu in pol končno delujejo kot svoja četa ter imajo svoje prostore za nastanitev in opremo ter oborožitev, za katero niso več zadolženi samo za čas vpoklica, temveč za stalno. Poleg tega se je izboljšalo stanje glede napredovanja pripadnikov in njihove udeležbe na nekaterih vojaških specialističnih usposabljanjih za vojaško evidenčno dolžnost ter drugih vojaških tečajih in izobraževanjih. Brez dvoma sta se zato povečali njihovi motiviranost in pripadnost enoti, hkrati pa sta se izboljšala njihova psihofizična kondicija ter vojaško znanje. Ni pa samo 10. pehotni polk tisti, ki pripadnikom pogodbene rezerve nekaj ponudi. Pogodbeni rezervisti namreč svoje bogato znanje, motivacijo in profesionalizem iz civilnega okolja prinašajo v vojaške vrste ter so to vedno pripravljeni predajati tudi poklicni sestavi Slovenske vojske. Se pa v 10. pehotnem polku spoprijemajo tudi z izzivi pri delu s pogodbeno rezervno

◀ Pogodbeni rezervisti po strelskem usposabljanju

sestavo. Težavno je predvsem pomanjkanje komunikacije med upravo za obrambo in matičnimi enotami, prav tako imajo nekateri pripadniki še vedno težave pri svojih delodajalcih glede izbire termina vpoklica, pri odobritvi delodajalca za odziv na usposabljanje oziroma vpoklic, z občasnimi odpovedmi delovnega razmerja ter drugimi zadevami. Največji razkorak med rezervno in profesionalno sestavo pa se zagotovo opazi pri sistemskem razumevanju pripadanja in zadolževanja materialnih sredstev, tako intendantske kot tudi bojne opreme, ter pri udeležbi na različnih vojaških funkcionalnih tečajih in vojaških izobraževanjih. Poveljujoča struktura 4. pehotne čete še vedno vidi veliko možnosti za izboljšavo položaja pogodbenih pripadnikov rezervne sestave, s čimer bi se lahko približali statusu poklicnega vojaka.

Svoje mnenje o delu v 4. četi 10. pehotnega polka sta povedala tudi dva pogodbeni rezervisti. Eden izmed njih opravlja naloge v miru že več kot eno leto, drugi pa se je odzval na enomesečni vpoklic. Vojak David Černe je leta 2020 prvič podpisal pogodbo za vpoklic na opravljanje vojaške službe v miru. Sprva je mislil, da bo trimesečni vpoklic predolga doba. Več kot očitno se je zmotil, saj je vpoklic podaljšal še za štiri mesece. Všeč so mu zlasti usposabljanja iz vojaških veščin, pomoč Policiji pri varovanju državne meje, varnostno-nadzorna služba, jutranja telovadba in kolektivni duh. Kot pogodbeni rezervist Slovenske vojske se je udeležil tudi mednarodne Kforjeve mirovne misije na Kosovu. Tam je izpopolnil svoje vojaško znanje in pridobil nove mednarodne izkušnje. Vojak Aljoša Vinkovič pa je povedal, da delo v pogodbeni rezervi za večino pripadnikov rezervne sestave poleg pripadnosti vojaškemu kolektivu pomeni tudi umik od vsakdanjega življenja. Pogreša, da bi se lahko udeleževal več usposabljanj za pridobitev različnih dovoljenj, funkcionalnih in specialističnih tečajev ter drugih vojaških izobraževanj. Všeč mu je, da so zadolžili svojo opremo, na katero so dolgo čakali, in da so se spremembe zgodile tudi na drugih področjih dela.

ZAČELA SE JE DRUGA FAZA POSODOBITVE VOJAŠKEGA LETALIŠČA

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

Ob prazniku vojaškega letalstva 12. januarja so pristojni predstavili dosedanje posodobitve letališča Cerklje ob Krki in napovedali nove naložbe. Prva faza posodobitve, ki se je začela leta 2008 in se lani večinoma končala, je stala 73,5 milijona evrov. Druga faza bo potekala predvidoma do leta 2028 in je ocenjena na skupno 82 milijonov evrov. Med številnimi projekti je tudi gradnja hangarja za novo transportno letalo C-27J Spartan, ki je že prestalo testni let in ga v Sloveniji pričakujemo predvidoma še letos. V okviru posodobitev bo na voljo sto delovnih mest, izmed teh 75 za vojake in 25 za vojaške uslužbence, ter dodatnih sto za pogodbene rezerviste.

Poveljnik 15. polka vojaškega letalstva polkovnik Janez Gaube je na novinarski konferenci v uvodu predstavil poslanstvo, naloge, sestavo in zmogljivosti enote. Njene glavne naloge so nadzor in zaščita zračnega prostora Republike Slovenije, izvajanje zračnega transporta, zračna podpora enotam Slovenske vojske, zagotavljanje delovanja vojaškega letališča ter sodelovanje v sistemu zaščite, reševanja in pomoči. 15. polk vojaškega letalstva, ki je neposredno podrejen Poveljstvu sil Slovenske vojske, je vključen tudi v strukturo zavezniških sil, ki nadzirajo in ščitijo skupni zračni prostor držav Nata. Polkovnik Gaube je naštel tudi nove pridobitve letališke opreme. Lani so dobili poveljniško gasilsko vozilo, v zadnjih dveh letih pa še sisteme za čiščenje letaliških površin, letališke stopnice, premično dvizno ploščad, snežne freze, viličar in električni vlečni traktor, letos pa pričakujejo še dobavo glavnega gasilskega vozila. Komentiral je tudi napovedane posodobitve zračne flote z novimi gasilnimi letali in dodatnim transportnim letalom: »Veseli smo vsake nove pridobitve, saj to pomeni povečanje zmogljivosti in posodobitev, prinaša pa tudi nove izzive. Od nas je odvisno, kako bomo pripravili osebje na sprejem in uvedli sredstva do doseženih končnih operativnih zmogljivosti.«

NA VOLJO 200 DELOVNIH MEST

Vodja projekta posodobitve letališča Cerklje ob Krki in pomočnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Milan Žurman je v nadaljevanju opisal projekte prve in druge faze posodobitve glavne vojaške letalske baze, s katerimi so oziroma bodo zadostili potrebam Slovenske vojske ter izpolnili zaveze zvezi Nato. »Posodobitve potekajo v okviru različnih projektov skupin, in sicer projektne skupine Slovenske vojske, Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo, ki je izvajalec, in Natove agencije v okviru programa varnostnih investicij (angl. NATO Security Investment Programme – NSIP), ki je zadolžena za skupne naložbe v infrastrukturne

projekte zavezništva. Smo ena redkih držav, ki je deležna kohezivnih naložb. Četrty partner so izvajalci oziroma podjetja. V več kot 70 odstotkih so to domača podjetja,« je izpostavil brigadir Žurman in povedal, da se je prva faza končala lani z izpolnitvijo zavez, da je letališče primerno za sprejem ter oskrbo ene eskadrilje taktičnih lovcev in osmih letal za strateški transport. Nov cilj, skladen z operativnimi zavezami v zavezništvu, je vzpostavitev pogojev za namestitev osmih taktičnih lovskih letal in dveh letal za prečrpavanje goriva v zraku, ki je načrtovana do leta 2027 oziroma 2028. Poleg nabav in infrastrukture pa so za letališče pomembni tudi organizacija in kadri. Trenutno je na letališču 400 zaposlenih, letos pa se začne intenzivno zaposlovanje vojaškega in civilnega osebja ter pripadnikov pogodbene rezervne sestave. Na voljo bo 75 delovnih mest

za vojake in 25 za vojaške uslužbence, še sto pa bo delovnih mest za pogodbene rezerviste. Iščejo različne poklice, predvsem podporno osebje, gasilce reševalce, varnostnike, manipulante z gorivom, veziste, informatike in vzdrževalce sredstev. Brigadir Žurman je v povezavi s tem poudaril varnost in stalnost zaposlitve v Slovenski vojski, številne možnosti za izobraževanja in izpopolnjevanja ter skrb za celostno obravnavo pripadnikov.

DRUGA FAZA POSODOBITEV DO LETA 2028

Direktor Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo mag. Željko Kralj je povzel projekte, ki so bili uresničeni v prvi fazi od leta 2008 do 2021. Gre za 41 investicijskih projektov, pri čemer jih je 39 že končanih, dva pa se še izvajata. Podaljšali so vzletno-pristajalno stezo, zgradili ploščad in vozno stezo, heliport, hangarje za letala in helikopterje, objekt za vzdrževanje plovil, gasilsko-reševalni objekt, letališki stolp, osvetlili stezo in vozne površine, vzpostavili navigacijsko opremo in sisteme ter zgradili energetska in komunikacijsko infrastrukturo. Še letos naj bi bil končan sistem ustavljanja letal v sili, v delu pa je sistem za oskrbo z gorivom. »Cilja prve faze sta posodobitev letališča za delovanje podnevi in ponoči, tudi v slabših vremenskih razmerah, ter izvajanje podpore države gostiteljice,« je poudaril Kralj. V okviru druge faze je predvidenih 14 investicijskih projektov, za katere trenutno pridobivajo gradbena dovoljenja in ki obsegajo ureditev sistema z gorivom na letališki ploščadi, gradnjo rezervoarjev in črpališča iz kamionskih in

Letališče bo po posodobitvi primerno za sprejem taktičnih lovcev in strateških transportnih letal.

vlakovnih cistern v Krškem, prenovo povezovalnega cevovoda med Krškim in letališčem ter še druge infrastrukturne naložbe za dokončno ureditev sistema oskrbe z letalskim gorivom. Gradi se tudi hangar za novo transportno letalo Slovenske vojske C-27J Spartan. Za prvo fazo je zveza Nato prispevala 41,5 milijona evrov, Slovenija pa 32 milijonov evrov, druga faza pa je ocenjena na 82 milijonov evrov, pri čemer znaša zavezniški delež 60 milijonov, slovenski delež naložbe pa 22 milijonov evrov.

DIANA – NATOV POSPEŠEVALNIK INOVACIJ

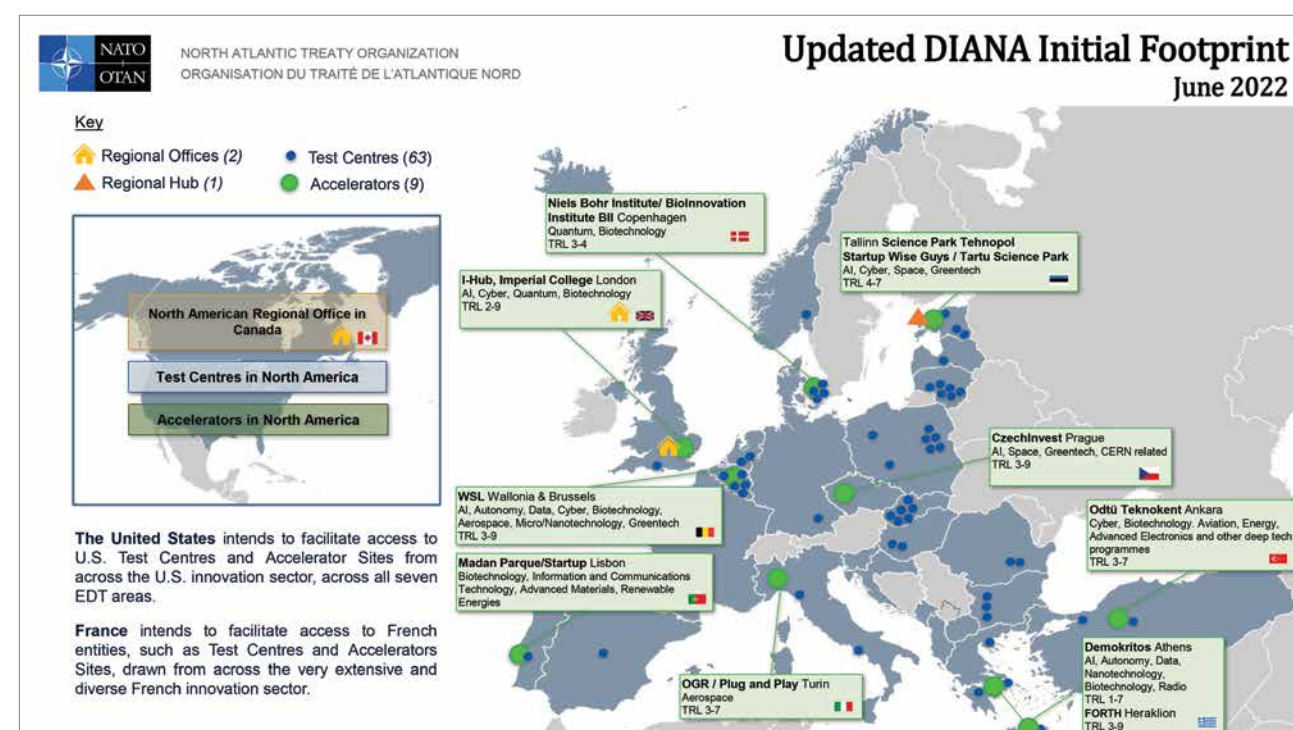
BESEDILO Liliana Brožič, nacionalna predstavnica v DIANA, FOTO Nato

V obdobju večjih sprememb na varnostnem področju s poudarkom na zadnjem desetletju je v Natu nastala nova pobuda, ki je bila poimenovana *Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic* ali na kratko DIANA. Za splošno javnost je zanimiva njena širina vzpodbujanja inovacij. Njen glavni cilj pa je vzpodbujanje k inovativnostim v najširšem mogočem spektru, torej k takim, ki se najpogosteje pojavljajo na komercialnih trgih ter bi lahko bile uporabne tudi za obrambno-varnostne namene. Gre za tako imenovano potencialno dvojno rabo.

Pobuda za oblikovanje Natovega pospeševalnika inovacij je nastala junija 2021. Marca 2022 je generalni sekretar Nata Jens Stoltenberg odobril dokument za začetek delovanja Natovega pospeševalnika inovacij in ga posredoval državam članicam v nadaljnje postopke. Med pomembnimi novostmi Natovega pospeševalnika inovacij so testni centri, mreža inovacij, storitve za hitro vpeljavo inovacij, varna podatkovna baza inovacij in regionalne pisarne. Testni centri so namenjeni za preizkušanje, vrednotenje in potrjevanje novih konceptov ter tehnologij. Lahko so del univerz, državnih programov ali podjetij. Pomembno je, da zagotavljajo okolje, v katerem je mogoče doseči nove standarde in preizkušanja, poveztivost, odgovornost ter varnost pa so sestavni del njihovega delovanja. Njihova usmeritev delovanja mora biti osredotočena na uporabnika. Mreža inovacij pospeševalnika bo združevala inovatorje in njihove inovacije iz posameznih držav članic z drugimi inovatorji, ki bodo del te mreže, tako, da bo med njimi mogoča večja poveztivost, posledično pa bodo inovacije pripomogle k večji uporabnosti. Storitve za hitro vpeljavo inovacij so zelo pomembne, ker lahko nove ideje, procese

in tehnologije čim prej dobimo na trgu in jih začnemo uporabljati. Praviloma so ti koraki v procesu od zamisli do razvoja novih produktov precej dolgi, v Natovem pospeševalniku inovacij pa želijo to še pospešiti. Varna podatkovna baza inovacij tem omogoča zaščito v pravnem in varnostnem smislu. Zaveznštvo želi zaščititi najbolj inovativna podjetja pred tujimi zlonamernimi financiranj s podpiranjem okolja, v katerem bodo naložbe zaupanja vredne in ustrezno zaščitene. Vsebine, ki jih je Natov pospeševalnik inovacij izbral kot prednostne in h katerim želi vzpodbuditi največ potencialnih inovatorjev za nadaljnji razvoj, so širjenje informacij in njihova zaščita, energijska odpornost, zdravje ljudi in pripravljenost, zaznavanje in nadzor, interoperabilnost, zaščita pred brezpilotnimi napravami ter varnost logističnih in oskrbovalnih verig. Vsi, ki jih vzpodbujanje inovacij v zaveznštvu še dodatno zanima, lahko o tej temi več izvedo na novo vzpostavljene spletni strani z naslovom DIANA na spletnih straneh Nata ter na socialnem omrežju LinkedIn.

✓ Začetni koraki pobude DIANA

V 1. BRIGADI DAROVALI KRI

BESEDILO IN FOTO 1. brigada

Pripadniki 1. brigade Slovenske vojske so se v začetku januarja odzvali na poziv in se pridružili krvodajalski akciji, ki jo že dobrih 12 let izvajata Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino in Rdeči križ Slovenije.

Približno 70 pripadnic in pripadnikov 1. brigade je darovalo več kot 30 litrov krvi, s čimer so prispevali svoj delček v mozaik reševanja življenj in omogočanja zdravljenja bolnikov. Da se jim lahko zagotovi potrebna količina krvi, v Sloveniji namreč potrebujemo povprečno od 300 do 500 krvodajalcev

na dan. Slovenija je pri preskrbi s krvjo sicer samozadostna, vendar je količina darovane krvi v zadnjem obdobju zelo spremenljiva. Pripadnice in pripadniki 1. brigade so kri darovali v Zavodu Republike Slovenije za transfuzijsko medicino v Ljubljani, Centru za transfuzijsko dejavnost Novo mesto, Centru za transfuzijsko medicino Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, Transfuzijskem centru Splošne bolnice Celje in še v drugih krajih.

USPOSABLJANJE IZ KONDICIJSKE VADBE IN TEK OB MEDNARODNEM DNEVU VOJAŠKEGA ŠPORTA

BESEDILO Športna enota

Med 13. februarjem in 10. marcem bo Športna enota Slovenske vojske izvedla štiri usposabljanja za načrtovalce in izvajalce kondicijske vadbe z namenom strokovnejše, pestrejšje in varnejše izvedbe načrtovanih kondicijskih vadb v enotah Slovenske vojske. 17. februarja pa bo po vojašnicah Slovenske vojske potekal tek ob dnevu Mednarodnega sveta za vojaški šport (CISM).

Namen usposabljanja bo teoretično in praktično usposobiti načrtovalce in izvajalce kondicijske vadbe, da bodo lahko pridobljeno znanje prenašali na pripadnike v okviru kondicijske vadbe, tako splošne kot vojaške. V okviru usposabljanj izvajalcev splošne in vojaške kondicijske vadbe bodo potekala štiri štiridnevna usposabljanja. Prvi in drugi termin usposabljanja sta namenjena izvajalcem samoobrambe oziroma borilnih veščin v okviru vojaške kondicijske vadbe, tretji in četrti termin usposabljanja pa bosta namenjena izvajalcem kondicijske vadbe v enotah Slovenske vojske. Usposabljanja bodo potekala v Vojašnici Franca

Rozmana Staneta v Celju za izvajalce iz vzhodne Slovenije in v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani za pripadnike osrednje in zahodne Slovenije. Tek ob dnevu Mednarodnega sveta za vojaški šport je eden izmed večjih projektov te organizacije. To pobudo so začeli izvajati leta 2006 po vzoru Mednarodnega olimpijskega komiteja, ki vsako leto organizira olimpijske teke netekmovalnega značaja, pri čemer poudarjajo množičnost ter promocijo športa in zdravega načina življenja. Letos Mednarodni svet za vojaški šport uveljavlja nov koncept izvedbe teka in vseh športnih dogodkov za praznovanje dne organizacije pod imenom mednarodni dan vojaškega športa.

GLASBA ME IZPOPOLNJUJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič in osebni arhiv Rudolfa Strnada

Višji vojaški uslužbenec XII. razreda Rudolf Strnad, na glasbeni sceni poznan pod umetniškim imenom **Rudolf Gas**, je prepoznaven obraz Orkestra Slovenske vojske. V njem deluje že od njegovega nastanka leta 1996, štirinajsto leto pa je vodja Big banda Orkestra Slovenske vojske. Poznan je tudi po drugih glasbenih projektih, saj je poleg tega, da je akademsko izobraženi trobentač, še vokalist, dirigent, kitarist, aranžer in avtor skladb. Glasba ga spremlja od otroštva ter je zanj hkrati delo in hobi, ki ga izpopolnjuje ter navdaja z veseljem.

Glasbeniki so se lani po sprostitvi ukrepov zaradi covid-19 spet vrnil na odre. »Čeprav se je čutilo določeno zadržanost, sem vesel, da občinstvo spet prihaja na dogodke,« je pojasnil glasbenik, ki je lani predstavil svojo novo skladbo *So crazy* in zanjo posnel videospot z mnogimi znanimi obrazi. »V njem smo želeli posejati nekaj sreče po Ljubljani s kolesi. Režiserju Jerneju Čamplju je bila zasnova vseč, jaz pa sem poklical nekaj prijateljev in kolegov – Matevža Šaleharja Hama, Grega Skočirja, Anjo Klašnja, Evo Hren, Ireno in Leticio Yebuah – ter druge znane obraze. Vsi so se z veseljem odzvali,« je povedal Strnad in dodal, da je poleg tega lani pripravil še glasbene aranžmaje za predstavo *Vročica!* v produkciji Špas teatra ter glasbeno-plesni projekt Anje Robida *Globina tesnobe*.

Rudolf Strnad je odrasčal na Senovem v glasbeni družini. Oče je bil pevec in kitarist, mama je pela v zboru. V nižji glasbeni šoli je igral klasično kitaro, nato se je zaljubil v trobento in se že med šolanjem na nižji glasbeni šoli pridružil Pihalnemu orkestru Senovo. »Takrat še nisem slutil, da bom pristal v orkestru tudi pozneje v življenju, saj sem bil bolj rocker po duši. V prvem bendu Imagine smo igrali stari rock, potem pa smo se s 14-člansko zasedbo K.U.T. Gas konec 90. let približali na glasbeno sceno ter leta 1996 dobili

zlatega petelina za najbolj perspektivno slovensko zasedbo. Izdali smo dva albuma v stilu funka, soula in R'n'B,« je pojasnil glasbenik, ki so mu že takrat prirasli k srcu ta glasbeni žanr ter nastopi z množico glasbenikov na odru, med katerimi kroži energija. Razložil je tudi izvor imena zasedbe, ki je pozneje postalo njegov umetniški vzdevek. »Med mladimi je bila takrat popularna beseda gas, ki je odražala mladostniško energijo, hitrost in fokus. Ikonski besedi sem želel dodati še kratice KUD kot kulturno-umetniško društvo, vendar nas je takratni župan Senovega preimenoval v kulturno-umetniško tolpo,« se je nasmehnil Strnad in dodal, da se mu je ob nadaljevanju solo kariere Gas zdelo primerno umetniško ime, ki dobro opiše njegov temperament.

AVDICIJO OPRAVLJAL PRI GLASBENEM MOJSTRU PRIVŠKU

Glasbeno pot je Rudolf Strnad po srednji glasbeni šoli nadaljeval s študijem trobente na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Takratni prvi poveljnik leta 1996 ustanovljenega Orkestra Slovenske vojske Ljubo Vošnjak in njegov namestnik Jani Šalamon sta med študenti iskala nove člane. »Avdicijo sem opravljal pri mojstru Jožetu Privšku, kar mi je bilo v veliko čast,« se spominja Strnad, ki se je orkestru kot trobentač pridružil septembra 1996. Leta 2009 je prevzel vodenje Big banda Orkestra Slovenske vojske. »Z nekaterimi kolegi smo skupaj že 26 let in mislim, da je posebnost naše zasedbe prav ta, da

smo vsestranski, saj igramo od klasike do jazza, popa in rocka. Smo dobro uigrani, kar se tudi sliši in vidi na odru po naših izrazih ter nasmehih. Znamo resno delati in se tudi zabavati. Pomembno pa se mi zdi medsebojno spoštovanje,« je pojasnil sogovornik in dodal, da kdo zmotno misli, da so glasbeniki v vojski med tistimi, ki jim je dovoljene več sproščenosti. »Nikakor. Za našim delom je veliko discipline, dela in vaj. Včasih nam številni manjši nastopi otežujejo priprave na tiste večje koncerte, biti moramo zelo prilagodljivi. Zgodi se, da v štirih dneh izvajamo štiri različne stile.« Izmed številnih glasbenih vlog mu je najljubše stati na odru. »Pretek energije od publike do nas, glasbenikov na odru, je nekaj najlepšega. Med ustvarjanjem glasbe, ko je človek sam, v studiu, pa se rojeva magija, doživlja se nekaj katarzičnega. Zame je to oblika meditacije,« je opisal Strnad, ki je vesel, da je glasba hkrati njegovo delo in hobi. »Čar tega je, da tudi če delaš 15 ur, delaš s srcem in z veseljem.« V svoji vojaški glasbeni karieri je brez oklevanja naštel tri vrhunce. »Leta 2013 smo obiskali več kot 30 osnovnih in srednjih šol v okviru projekta civilno-vojaškega sodelovanja. Domislil sem se učne ure retrospektive glasbenih stilov 20. stoletja. Učenci, profesorji in starši so bili navdušeni, neki profesor se je ob naši izvedbi *Knockin' on Heaven's Door* jokal. Na Osnovni šoli Prežihovega Voranca v Ljubljani so se na koncu učenci postavili v dolgo vrsto in vsakemu posebej čestitali. Počutili smo se kot

Med snemanjem videospota za skladbo *So crazy*

Rudolf Strnad z Big bandom Orkestra Slovenske vojske in Vlatkom Stefanovskim

»Danes je treba ustvarjati vedno kaj novega, če želiš ohranjati prepoznavnost na glasbeni sceni.«

zvezde,« je opisal sogovornik ter izpostavil še nepozaben koncert z Vladom Kreslinom in 150-članskim dekliškim pevskim zborom Osnovne šole Alojzija Šuštarja in Gimnazije Ledina pod vodstvom Marjetke Kozmus in Nadje Janežič na Kongresnem trgu leta 2016, saj so bili odzivi fantastični, nepozabno pa je bilo zanj tudi glasbeno sodelovanje z Vlatkom Stefanovskim. »Leta 2015 smo imeli skupni koncert in izdali tudi album, posnet v živo. Čez dve leti pa smo odšli na turnejo in obiskali Ljubljano, Skopje ter Beograd. Odzivi publike so bili zares srčni.«

PO STOPINJAH STARŠEV TUDI HČI IN SIN
Leta 2019 je Rudolf Strnad pod imenom Rudolf Gas izdal svoj drugi album *Svet planet*, pripravlja pa že nove skladbe. »Danes je treba ustvarjati vedno kaj novega, če želiš ohranjati prepoznavnost na glasbeni sceni,« je povedal in bil ob tem kritičen do komercialnih radiev, ki vrtijo premalo kakovostne domače glasbe. Letos namerava posneti prvi duet s hčerjo Veroniko, študentko jazz petja, ki je lani na Popevki 2022 prejela nagrado za mlado obetavno avtorico in izvajalko. Družina Strnad je tudi sicer povsem predana glasbi, saj je njegova žena Simona Rožman Strnad zborovodkinja, na Akademiji za glasbo pa sin Krištof študira komponiranje. »Srečen sem, ker se v družini zelo dopolnjujemo. Soproga in sin sta bolj v klasičnih vodah, midva z Veroniko pa bolj v jazz in pop glasbi. Navadili smo se tudi sprejemati konstruktivno kritiko v obeh smereh.« Z družino živi v mali vasi v okolici Brežic, ob gozdu. »Čeprav rad delam v mestu, mi je privilegij živeti v naravi. Spoznal sem, da tudi ustvarjalna energija potrebuje mir. Zelo rad grem teč v gozdu, saj fizično gibanje resetira um in je potem človek dovzetnejši za nove zamisli,« je pojasnil. Med načrte v novem letu v vojaški službi je januarja uvrstil izdajo albuma *Ushai* – projekt Big banda Orkestra Slovenske vojske z Izidorjem Leitingerjem, potem pa jih čakajo že novi projekti in koncerti. »Pomembna se mi zdi skrb za dobro klimo, da se ogradimo z iskrenostjo in se spoštujemo,« je še izpostavil. Ob tem upa tudi na uspešno sodelovanje z drugimi glasbeniki. »Razvijamo prepoznavnost orkestra, ki je zdaj že pojem za kakovost, zato se tudi glasbeniki vedno radi odzovejo na naša povabila,« je pogovor sklenil Strnad.

POČASTILI USPEHE ŠPORTNIKOV, GARDISTOV IN GLASBENIKOV

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Na Brdu pri Kranju je 9. januarja potekal sprejem Ministrstva za obrambo za pripadnike Športne enote, Gardne enote in Orkestra Slovenske vojske. Zbrane pripadnice in pripadnike je nagovoril minister za obrambo Marjan Šarec ter se jim zahvalil za njihovo delo, uspehe in prepoznavnost, s katerimi predstavljajo Slovensko vojsko ter Republiko Slovenijo. Med zbranimi smo športnice in športnike, gardista ter glasbenico povprašali po vrhuncih lanskega leta in njihovih načrtih v novem letu.

Za pripadnicami in pripadniki Športne enote, Gardne enote ter Orkestra Slovenske vojske je uspešno leto 2022. Po

alpski smučar
ŽAN KRANJEC

»Z rezultati sem do zdaj zelo zadovoljen, vsekakor pa bi lahko kdaj tudi boljše smučal.«

flautistka in solistka
KLAVDIJA FEGUŠ

»Prelomno za orkester v prejšnjem letu je bilo predvsem to, da smo dobili novega dirigenta.«

atletinja
TINA ŠUTEJ

»Če vsako leto skočim še malo višje, bom še naprej dosegla uspehe.«

sprostitvi ukrepov zaradi covida-19 so se glasbeniki vrnili na odre, gardisti pa v postroje. Orkester Slovenske vojske je tako lani v različnih zasedbah pripravil 166 nastopov, Gardna enota pa je izvedla 578 nalog. Leto je minilo tudi v znamenju športnih uspehov. Z olimpijskih iger v Pekingu sta se pripadnika Športne enote deskar Tim Mastnak in smučar Žan Kranjec vrnili s srebrnima medaljama, sicer pa so na svetovnih, evropskih ter svetovnih vojaških prvenstvih pripadniki Športne enote osvojili še 20 medalj. Da bi počastili uspehe, so se pripadnice in pripadniki zbrali na sprejemu Ministrstva za obrambo na Brdu pri Kranju, na katerem so jih pozdravili visoki vojaški predstavniki, nagovoril pa jih je minister za obrambo Marjan Šarec. Povedal je, da mu je v veselje in čast, da se jim lahko zahvali za uspehe v prejšnjem letu. »Vi ste obraz Slovenske vojske, ste tisti, ki predstavljate Republiko Slovenijo na najzlahtnejši način. Če se izrazim strokovno, ste njen nekinetični del, ki prinese veliko dobrega. Ljudje vas imajo radi in se, še posebej ko govorim o športnikih, z vami veselijo vaših uspehov,« je izpostavil minister. Poudaril je še, da ceni njihov prispevek k Slovenski vojski: »Vaši odri so različni in niti predstavljamo si ne, koliko se morate odrekati, da dosegate odlične rezultate in opravljate svoje delo. To vidimo, cenimo, to vidi in ceni vaše občinstvo – prebivalke in prebivalci Slovenije.« Ob koncu nagovora jim je zaželel sreče in zdravja v novem letu ter izpostavil, da bodo tudi sistemske in organizacijske izzive, s katerimi se spoprijemajo, premagovali s skupnim pristopom. Slovesnost sta z glasbo popestrila Matevž Šalehar Hamo in kitarist Peter Dekleva.

Med znanimi obrazi smo poiskali vrhunske športnice in športnike Slovenske vojske ter jih povprašali o dosežkih v lanskem letu in novih načrtih, vtise o lanskem letu pa sta nam zaupala tudi glasbenica v Orkestru Slovenske vojske ter pripadnik Gardne enote. Vrhunec leta 2022 za našega alpskega smučarja Žana Kranjca so bile prav gotovo zimske olimpijske igre v Pekingu in srebrna medalja. Trenutno se po veleslalomski tekmi v Adelbodnu odpravlja na treninge

v Kranjsko Goro, nato pa v Italijo. »Upam, da bom lahko čim več treniral doma in se dobro pripravil na nadaljevanje sezone. Z rezultati sem do zdaj zelo zadovoljen, vsekakor pa bi lahko kdaj tudi boljše smučal,« je dejal. Želi si nadaljevati v tej smeri in še izboljševati nastope. Letošnja zima je res nenavadno topla in to tekmovalci občutijo, so pa bile kljub temu do zdaj veleslalomске tekme dobro pripravljene in sneg je zdržal.

Kajakaš na divjih vodah Peter Kauzer si bo leto 2022 zapomnil po edini tekmi, na kateri je stal na najvišji stopnički, ko mu je res uspela dobra vožnja na svetovnem pokalu v Pragi, preostali del sezone pa je bil bolj toplo-hladen, vendar še vedno verjame v možnost napredka. »Tudi pri mojih letih se lahko še učim in napredujem. Čez nekaj dni se odpravljam na zimske priprave v tople kraje v Združene arabske emirate, kjer so dobri pogoji za trening, po šestih tednih pa se vrnem v Evropo in nadaljujem priprave na sezono. Tekme svetovnega pokala se začnejo junija,« je pojasnil. Cilj je, da se poskusi uvrstiti na svoje pete olimpijske igre leta 2024 in se na njih bori za še en vrhunski rezultat. Konkurenca je iz leta v leto hujša, ampak je trmast in verjame, da lahko še kaj pokaže. Kajak je njegova prva ljubezen in od nje se je težko ločiti – uživa v tem, kar dela, in to je najpomembnejše.

Za našo najboljšo športno plezalko Janjo Garnbret je bila sezona odlična, saj je uresničila tisto, kar si je zadala. Zmagala je na evropskem prvenstvu in v skupnem seštevku svetovnega pokala. »Bila sem prepričana, da bo leto 2022 malo bolj sproščeno, da se spočijem od olimpijskih iger in se pripravim na kvalifikacije za nove, vendar je postala sezona hitro precej naporna. Po tekmovanjih sem malo prosto plezala brez resnega treninga, bila sem tudi na dopustu in se s svojimi oboževalci srečala v Singapurju, tako da je bilo odlično leto,« je povedala. Njen glavni cilj leta 2023 je svetovno prvenstvo avgusta v Švici, na katerem bo imela priložnost za uvrstitev na olimpijske igre. Tekmovala bo v balvanskem in težavnostnem plezanju, vendar ne na vseh tekmah. Nastopila pa bo tudi

športna plezalka
JANJA GARNBRET

»Bila sem prepričana, da bo leto 2022 malo bolj sproščeno, vendar je postala sezona hitro naporna.«

kajakaš na divjih vodah
PETER KAUZER

»Tudi pri mojih letih se lahko še učim in napredujem.«

gardist poddesetnik
DENIS KALABIĆ

»Lani smo imeli po koncu omejitev zaradi covida veliko nalog.«

na svetovnem vojaškem prvenstvu v športnem plezanju, ki bo v Sloveniji. Atletinja Tina Šutej si bo v letu 2022 iz dvoranske sezone najbolj zapomnila tretje mesto v Zagrebu na svetovnem prvenstvu. To je bila njena prva medalja s svetovnega prvenstva, ki jo je osvojila precej pozno, saj je že dolgo v atletiki. Tudi zunanja sezona je bila dobra. »Na svetovnem prvenstvu v Oregonu mi je malo zmanjkalo za kolajno, sem pa jo potem osvojila na evropskem prvenstvu. Tudi v diamantni ligi sem dobro skakala in lani izboljšala državni rekord. Če vsako leto skočim še malo višje, bom še naprej dosegala uspehe,« je povedala. Njeni cilji za to sezono so zelo visoki. Trenutno je osredotočena na dvoransko sezono in evropsko prvenstvo v Carigradu v začetku marca. Že tri mesece veliko trenira, konec januarja pa začne tekmovali in upa, da bo skakala še višje ter formo iz dvorane prenesla tudi na tekmovanja na prostem.

Flautistka in solistka v Orkestru Slovenske vojske Klavdija Feguš je povedala, da so se leta 2022 glasbeniki vrnili v ustaljene tirnice. Prelomno za orkester v prejšnjem letu je bilo predvsem to, da so dobili novega dirigenta Mitjo Draguliča, ki je v ekipo vnesel nov elan. »Med izstopajoče projekte pa bi uvrstila jesenski koncert, 28. gala koncert Radia Ognjišče, ki je bil medijsko zelo spremljan, nastop big banda v Kinu Šiška in božično-novoletne koncerte po Sloveniji,« je poudarila. Vojaški orkester pa čaka še nekaj manjših koncertov oziroma nastopov ter spomladanski koncert in koncert od dnevu Slovenske vojske. Vrhunec leta 2023 bo nedvomno jesenski koncert s priznanim nizozemskim skladateljem in dirigentom Johanom de Meijem, ki se ga zelo veseli.

Gardist Slovenske vojske poddesetnik Denis Kalabić pa si bo leto 2022 zapomnil po tem, da je poklicno napredoval. »Lani smo imeli po koncu omejitev zaradi covida veliko nalog. Vsekakor si bom kot največji protokolarni dogodek zapomnil primopredajo dolžnosti predsednika Republike Slovenije,« je povedal. Delo v Gardni enoti Slovenske vojske je precej zahtevno, saj imajo veliko protokolarnih dogodkov, prav tako se usposablja in opravljajo redne naloge.

NA POKLJUKO SE JE VRNIL PATRULJNI TEK

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Po dveh letih odpovedi zaradi epidemije koronavirusa je 20. januarja na Pokljuki ponovno potekalo tekmovanje Slovenske vojske, Policije in Civilne zaščite v patroljnim teku, tokrat jubilejno že petdesetič. Na sedemkilometrsko in 14-kilometrsko progo se je odpravilo sedem ženskih in 27 moških ekip iz različnih služb nacionalnovarnostnega sistema ter sistema zaščite in reševanja. Veseli, da se po premoru vračajo na tekmovališče na Rudnem polju, so se proge lotili odločno in borbeno. Med ženskami je slavila ekipa Centra za varovanje in zaščito Generalne policijske uprave pred ekipama Jamarske reševalne službe Domžale in Policijske uprave Ljubljana. Med moškimi sta bili najboljši obe ekipi Specialne enote Generalne policijske uprave, tretja pa je bila prva ekipa Športne enote Slovenske vojske.

Razmere na Rudnem polju na Pokljuki so bile na dan tekmovanja zimsko idilične, saj je prejšnje dni močno snežilo, kar je organizatorjem predstavljalo izziv pri utrjevanju prog. Termometer je na dan tekme kazal pet stopinj pod ničlo, še posebej na strelišču pa sta tekmovalnje oteževala rahel veter in naletavanje snežink. Izvedba 50. patroljnega teka je privabila številne ekipe pripadnikov Slovenske vojske, Policije ter enot iz sistema zaščite in reševanja. Na startu se je zbralo sedem ženskih in 27 moških ekip, vsaka ekipa je štela po štiri pripadnike, izmed njih je v ženski ekipi lahko nastopil en tekmovalec. Tekmovalke so

desetnik
ISTOK GOMBOC,
20. pehotni polk

»Proga je bila hitra, vendar težka, veliko je bilo smučanja. Novost so bile kože na smučeh.«

TJAŠA RANT,
Policijska uprava
Ljubljana

»Letošnja proga je bila precej naporna, veliko je snega, vendar je izkušnja vseeno odlična.«

morale premagati sedem kilometrov dolgo progo, moška proga pa je bila še enkrat daljša. Na progi so morali tekmovalci premagati pet točk, in sicer plazenje pod nizko oviro, hojo v klanec s kožami na smučeh oziroma psi, met bombe v okvir in streljanje z malokalibrsko puško, v cilj pa so morale ekipe četrtega člana pripeljati na reševalnih saneh. Pred tekmovanjem in po njem je potekalo tudi kontrolno tehtanje, saj oprema ekipe ni smela biti lažja od 24 kilogramov.

NOVOST JE BILA HOJA S KOŽAMI NA TURNIH SMUČEH

Že tradicionalno nad izvedbo patroljnega teka bdi pretežno 132. gorski polk 1. brigade Slovenske vojske pod poveljstvom poveljnika in glavnega vodje tekmovanja brigadirja Boštjana Močnika,

Streljanje na tarče

Premagovanje nizke ovire s smučmi

za izvedbo tekmovanja pa je bila odgovorna stotnica Mojca Flerin Drevenšek iz 132. gorskega polka. Pojasnila je, da so patroljni tek tako organizatorji kot tekmovalci že zelo težko pričakovali, saj je to športno tekmovanje s tradicijo. »Tekma je zelo zanimiva, poudarjen je skupinski duh. Vsi smo komaj čakali, da se odpravimo na progo,« je poudarila stotnica in dodala, da zaradi zamika

Prevoz ranjenca v akiju

Met bombe na cilj

prvotnega termina v začetku januarja zaradi biatlonskega tekmovanja za svetovni pokal ni bilo vsaj še ducat ekip, ki so že načrtovale udeležbo. »Razmere so nekoliko težje, kot če bi bil sneg že zamrznjen, sicer pa je bilo kljub vsemu to sneženje tik pred zdajci dobrodošlo, saj je omogočilo načrtovano izvedbo, ki bi bila ob manj snega vprašljiva. Ponekod so s proge že kukale zaplate kamenja in zemlje, zaradi novega snega pa so letos lahko tekmovalci uporabili kože na turnih smučeh,« je opisala razmere

na tekmovališču in razložila, da je proga časovno nekoliko daljša, ker so delovno točko, na kateri so tekmovalci sicer samo sneli smuči in nadaljevali peš, letos nadomestili z nameščanjem kož na turne smuči in turno hojo na delu proge. Moški so morali to narediti dvakrat, ženske pa enkrat. »Nekoliko se je spremenilo tudi zaporedje postojank. Prva je bila plazenje, sledil je met bombe, na tretji točki so tekmovalci pešačili z nameščenimi kožami, nato pa streljali na strelišču in na koncu opravili prevoz ranjenca na akiju,« je še povedala stotnica Flerin Drevenšek. Pri končnem rezultatu šteje čas teka, ki se mu dodajo kazenske minute glede na zgrešene strele in mete bombe. Pri izvedbi tekme so poleg pripadnikov 132. gorskega polka z Bohinjske Bele sodelovali še pripadniki 10. pehotnega polka in rodovskega bataljona 1. brigade. Na koncu je stotnica Flerin Drevenšek opisala svojo tekmovalno izkušnjo. V 132. gorskem polku jim sicer letos žal ni uspelo sestaviti ženske ekipe, zato pa je pomagala ekipi policistk, ker je ena izmed njihovih tekmovalk zbolela. »Morala sem preveriti, kakšna je proga. Zelo sem zadovoljna, zdi se mi, da smo jo dobro zastavili,« je še dodala.

TEKMOVALCI VESELI PONOVRNEGA SNIDENJA

Tekmovalke in tekmovalci, ki so startno črto po dobri uri presmučali zasopihani, so bili na koncu vidno zadovoljni ter so v pogovoru poudarili, da so veseli ponovnega srečanja. Poleg pripadnikov različnih enot Slovenske vojske so se preizkušnje udeležili še različne policijske uprave, policijska specialna enota, pripadniki različnih štabov Civilne zaščite, gorski reševalci iz gorskih služb, jamarski reševalci ter drugi pripadniki iz sistema zaščite in reševanja. Ob čaju v izteku proge in ob čakanju na razglasitev rezultatov smo jih povprašali o vtihih z letošnjega patroljnega teka. Bojan Stanek iz Jamarske reševalne službe Slovenije se že več let udeležuje tekmovanja. Škoda mu je za tisti dve leti, ko je zaradi epidemije tekmovanje odpadlo. »Priprave težko usklajujemo, ker so člani naše ekipe iz različnih koncev Slovenije. Sicer smo opravili dva do tri treninge, vendar tudi na uradnem treningu dan pred tekmovanjem še nismo bili

BOJAN STANEK,
Jamarska reševalna
služba Slovenije

»Vseskozi smo
se spodbujali, tako da sem
s tekmo zadovoljen.«

SIMON OVEN,
Športna enota
Slovenske vojske

»Največja izziva sta bila
streljanje in metanje
bombe, s čimer nimam
veliko izkušenj.«

v popolni postavi,« je pojasnil in dodal, da tekmujejo z žensko in moško ekipo. »Proga je bila letos nekoliko drugačna, prvič so bili vključeni tudi turni psi, vendar so spremembe dobrodošle. Vseskozi smo se spodbujali, tako da sem s tekmo zadovoljen.« Desetnik Istok Gomboc iz 20. pehotnega polka se z ekipo redno udeležuje tekmovanja. »Dogodek smo zadnji dve leti prav pogrešali, zato smo veseli, da smo ponovno tu. Proga je bila hitra, vendar težka, veliko je bilo smučanja. Novost so bile kože, ki smo jih morali dati na smuči in z njimi hoditi,« je razložil desetnik Gomboc ter dodal, da so z ekipo hodili na priprave, vendar ne toliko kot prejšnja leta. Upa, da bo v prihodnosti več časa za priprave. Z nastopom ekipe je bil zadovoljen. Kanuist Simon Oven, pripadnik Športne enote Slovenske vojske, je nastopil v njihovi prvi ekipi. Zanj je bil to prvi patroljni tek in izkušnja je bila vrhunska. »Že ko sem bil mlajši in sem bil na pripravah na Pokljuki, sem videl to tekmo in se mi je zdela zanimiva, zato sem se želel nekoč preizkusiti na njej in letos mi je končno uspelo,« je pojasnil. Razložil je, da za tekmo ni potrebnega veliko znanja – pomembna je dobra fizična pripravljenost, dobro pa je treba tudi streljati, natančno metati bombo in se plaziti pod nizko oviro. Največja izziva zanj sta bila streljanje in metanje bombe, s čimer nima veliko izkušenj. Samostojno je vadil tek na smučeh in se pripravljaj skupaj z drugimi člani ekipe. Če bo imel še kdaj priložnost, pa se bo tekmovanja spet udeležil. Tjaša Rant iz Policijske uprave Ljubljana je na letošnjem patroljnem teku tekmovala drugič, eno leto pa je zaradi poškodbe tekmovanje izpustila. »Letošnja proga je bila precej naporna, veliko je snega, vendar je izkušnja vseeno odlična. Všeč mi je tudi, da smo letos zaradi razmer uporabljali turne smuči s psi. To je popestrilo tekmovanje,« je pojasnila tekmovalka, ki je bila glede na svojo pripravljenost zadovoljna z rezultatom. Vesela je, da je imela ob sebi tako dobro ekipo, saj drugače ne bi zmogli. Pojasnila je, da so se trikrat dobili na pripravah in opravili uradni trening dan pred tekmovanjem. »V ženski ekipi imamo enega tekmovalca, kot dovoljujejo pravila. To nam pomaga predvsem pri fizični moči,« je še dodala.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

								ŠTORKLIJA (LJUDSKO)	AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA	NUŠA LESAR	GLAVNO MESTO ITALIJE	BOSANSKI PISATELJ SAMOKOV- LIJA	ŽENSKA, KI JE SKUPAJ S KOM NOŠILKA ČESA	KLADA ZA SEKANJE DRV
							SLIKAR ŽANROV							
							AMERIŠKA IGRALKA JANNEY							
							BARJ			MEDENA ROSA				
							PAS PRI KIMONU			JAP. PISAT. (HIROBUMI)				
							SP. HLAČE (LJUDSKO)				DEBELA PALICA			
							PESNIK				PESNICA MUSER			
												SLAVKO OSTERC		
												VODENA BULA		
														TVORBA V PANJU
Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO	KMEČKO ORODJE ZA ORANJE	BOKSARSKO BORISČE	GRŠKA ČRKA	JAPONSKI PISATELJ (KENZA- BURO)	VEČJI KOS PAPIRJA	▽				AM. GLASB. LOFGREN				
					ŠČETKA					NAPRAVA ZA METANJE				
PREOBRAT, ZASUK									KRINKA					
									BIBLUSKI OČAK Z BARKO					
KNUŽEVNIK								NEON			ZMKAVT			
								GORA V POSOČJU			VELIK ZABOJ, ZABOJNIK			
REKA V BOSNI				TINA ZAJC			SDRO, ANKER						KONU PRI SAHU	SKRIVEN NAČRT ZA ODSTRA- NITEV OBLASTI
				FRANCOSKI ARHITEKT (AUGUSTE)			NEM. FILOZ. (IMMANUEL)							
ENAKI ČRKI			TREBUŠNA SLINAVKA									STEFAN ZWEIG		
			SKICA									UMETNIŠKI IZDELEK		
	IZUMITELJ AVTA (CARL)	KITAJSKA PROVINCA							GRM Z LEŠNIKI					
		KORALNI OTOK							BARVILO ZA LASE, KNA					
DRŽAVA V PERZUSKEM ZALIVU							SL. ZGOD. (ANTON)							
							MESTO V J. SRBUI							
NARKOTK					VULKAN NA SICILIJ					PESN. GRA- FENAUER				
					NOGOMET- NI KLUB					DRAGO JANČAR				
KRAJ V BOHINJU							INDICIRANO ZNAMENJE, SIMPTOM							
NEKDANJI NOGOMET. ZAHOVIČ							SRBSKA VOJAŠKA KAPA							

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
VARNO V NOVO LETO.

Nagrade prejmejo:

- **Jasmina Burjan**, Panonska 36, 9250 Gornja Radgona,
- **Goran Mlakar**, Hrastje 49, 4000 Kranj,
- **Rok Oblak**, Ulica v Zadrže 6, 3240 Šmarje pri Jelšah.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede,
15. februarja 2023, na naslov **Uredništvo Revije
Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana**
ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel UTRUJENI OD PREOBILJA

Kakšni čudoviti časi. Pa so res? Po večini imamo vsega v izobilju. Tega obilja je celo toliko, da ga moramo zaradi svojega zdravja in dobrega počutja omejevati. Treba je uvesti diete, načrtno se obdarujemo s skromnimi darili, ker se več ne moremo iskreno presenetiti in razveseliti, saj imamo že skoraj vsega preveč. Največji kazalnik preobilja pa je stres ob tem, ko je treba koga obdariti. Kaj kupiti? Česa obdarovancu primanjkuje? Kaj bi mu veliko pomenilo? Ta vprašanja nas načenjajo in spravljajo ob živce. Iz te zadrege nas večkrat rešijo darilni boni, nekakšna polovična rešitev, ki obdarovalca napolni z občutkom, da je svoj nalogo opravil, obdarovanec pa se vljudnostno povesele prejetega, saj je navsezadnje le denar v nekoliko drugačni

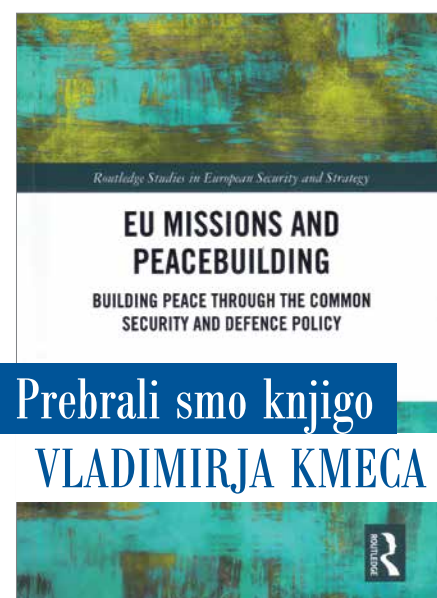
obliki. Kakšno vrednost imajo potem darila? Nazadnje me je to konfuzno stanje zadelo, ko smo bili z družino nenačrtovano povabljeni na obisk k dobremu prijatelju, da si prenesemo lepe želje ob novem letu. In ker je njegova hči pred kratkim praznovala svoj prvi rojstni dan, je žena, ki je zadolžena za obdarovanje, prebledela in rekla: »Ne moremo iti, trgovine so zaprte, nimamo darila za Ano, odpovej obisk.« Takrat me je spreletel srh, pomešan z gnusom, in razočaran sem bil nad dejstvom, da čas, ki si ga podarjamo drug drugemu, ni več najpomembnejši.

Vse to obilje je znamenje. Znamenje, da prihajajo časi, ko tega obilja ne bo več. Obdobju debelih krav vedno sledi obdobje suhih. In obdobju razkazovanja, kaj imamo, sledi obdobje spraševanja, kdo smo. Utrujenost od obilja bo pošla in se preobrazila v hvaležnost za vse, kar lahko prejmemo in kar lahko damo. Ne bomo se več obdarovali z darili, temveč z ljubeznijo, nasmehom in dotikom. Postali bomo občutljivi na bližnjega in se spraševali, kako lahko pridemo drug drugemu naproti in si podamo roko. Takrat bomo spet ljudje, takrat bomo spet polni veselja, upanja in ljubezni.

Za konec naj dodam besede italijanskega filozofa: »Če bi me vprašali, preden odidem, preden dokončno odidem, ali poznam čudodelni ključ, ki bi človeku odprl končna vrata modrosti, bi vam odgovoril: Seveda. Vendar ta ključ ni refleksija, temveč molitev. Molitev kot končno predajanje, ki naredi človeka tihega, ga naredi kot otroka, ga naredi objektivnega. Globoko sem prepričan, da človek raste vse globlje v prostoru humanosti prav toliko, kolikor je sposoben molitve, molitve v najčistejši obliki. Velike reči v življenju bodo darovane le duhovom, ki molijo. Naučiti se moliti pa človek najbolje doseže v trpljenju, pomanjkanju ...«

VU X. r. Matic Vidic, VVIK

Monografija *EU Missions and Peacebuilding* avtorja Vladimirja Kmeca, raziskovalca cambriške univerze, opisuje skupno varnostno in obrambno politiko v kontekstu zunanje in varnostne politike

Prebrali smo knjigo
VLADIMIRJA KMECA

Evropske unije. V prvih poglavjih avtor predstavi skupno varnostno in obrambno politiko kot instrument, ki Evropski uniji omogoča aktivno sooblikovanje mednarodne politike z namenom ohranjanja miru, preprečevanja konfliktov, krepitve mednarodne varnosti, razoroževanja, stabilizacije razmer in obnove po končanih konfliktih. Unija si pri tem pomaga z diplomacijo, gospodarsko in trgovinsko politiko ter razvojno in humanitarno pomočjo. Ker sodeluje pri oblikovanju globalnih strategij in odzivov na krizne razmere ter sooblikuje mednarodne norme in standarde varnostne politike, posledično krepí tudi svojo odpornost ter strateško avtonomijo.

V nadaljevanju so predstavljene mednarodne operacije in misije, ki jih je Evropska unija izvajala v Bosni in Hercegovini ter Maliju. V Bosni in Hercegovini je poskusno uporabila skupno varnostno in obrambno politiko in se uveljavila v vlogi varnostnega akterja, potem ko konflikta ni bilo mogoče rešiti ter je sledilo obdobje stabilizacije in obnove. Tako je podpirala poskuse vzpostavitve države in prizadevanja za povečanje varnosti v regiji. V Maliju se je ob izbruhu krize hitreje odzvala ter aktivirala skupno varnostno in obrambno politiko v varnejšem južnem delu države. To je prispevalo k začasni obnovi miru in stabilnosti, hkrati pa tudi k boljšemu nadzoru nad nezakonitimi migracijami ter večji varnosti evropskih meja, čeprav Mali in regija Sahel zaradi poslabšanja varnostnih razmer v zadnjih letih ostajata med najbolj nemirnimi območji sveta.

V sklepnem delu avtor predstavi dvojno naravo delovanja skupne varnostne in obrambne politike, ki se kaže s sodelovanjem Evropske unije pri reševanju mednarodnih sporov ter z zastopanjem strateških interesov Unije in držav članic.

Ana Brodnik, KIZC

V spomin

VVU XII. R. BARBARI FRUMEN
5. 3. 1981–25. 12. 2022

»Tisti, ki se raje smehlja, kot besni, je vedno močnejši,« je bila ena zadnjih misli, ki jo je namenila svojim sodelavcem. S to mislijo bi jo tudi najlažje opisali, saj sta bila njena nasmeh in prijaznost opazna že od daleč. Čeprav nas je zapustila veliko prežgodaj, bomo njene požrtvovalnost, marljivost, prijaznost ter veliko srce za vedno ohranili v svojem spominu. Barbara se je v Slovenski vojski zaposlila leta 2008 kot pravica v Sektorju za pravne zadeve Generalštaba Slovenske vojske. Zaradi svoje želje, da še bolje spozna delo vojakov in njihov terenski način delovanja, je kariero nadaljevala v 72. brigadi. Do svojega delovnega okolja in soborcev je čutila globoko predanost, zato je skupaj z njimi odšla tudi na mirovno operacijo na Kosovo. Po pridobivanju bogatih izkušenj v 72. brigadi je delo ponovno nadaljevala v Sektorju za pravne zadeve Generalštaba Slovenske vojske ter tam s svojim znanjem znatno prispevala k reševanju pravnih vprašanj in izzivov. Imela je športni značaj, bila je članica vojaške odbojarske reprezentance, v kateri so se še posebej pokazali njeni ekipni duh, timsko delo in predanost. Posebno pozornost je namenjala tudi usposabljanju otrok in dijakov na vojaških taborih, saj je do dela z mladimi čutila izjemno veselje. S svojim delovanjem je tako pomembno prispevala k promociji vojaškega poklica in krepitvi ugleda Slovenske vojske. Draga Barbara, bila si izjemna sodelavka in za tabo ostaja velika praznina. Želimo ti, da ti nebo podari nežnost in toplino, oblaki pa naj ti dajejo varno zavetje, iz katerega nam boš še kdaj čez mavrico poslala svoj iskričast nasmeh.

Sodelavci Sektorja za pravne zadeve na Generalštabu SV

V spomin

**TATJANI
ČIKIĆ**

Škratna jesen nam je z eno roko že ponujala praznične dogodke, z drugo pa sklepala življenjski krog. Še preden so utihnili domoljubni zvoki naših fantov v Ljubljani, nas je pretresla vest, da si odšla v kraj vseh krajev, od koder ni vrnitve. Nihče od nas ni niti za trenutek ob tvojem »Nasvidenje, lepo se imejte«, ko smo zapuščali avtobus iz Ljubljane, pomislil, da je to zadnji pozdrav. In jesen je že takrat dežne kaplje spreminjala v solze, ki te ne priključijo nazaj. Ostala je prazna hiša, ostalo je prazno mesto v našem središču, ostala je bolečina med tvojimi ljubljenimi in tišina med tvojimi prijatelji. Danes nas tolaži misel, da kogar imamo radi, nikoli ne umre, le daleč je. Draga Tatjana, hvala za tvojo prijazno besedo. Hvaležni smo, da si bila z nami, in imeli smo te radi.

Člani Medgeneracijskega informativnega družabnega središča Ajdovščina

REVIIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 7700 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 27. februarja 2023.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

RAZPIS

Enota za specialno delovanje objavlja razpis za popolnitev delovnih mest v:

ČETI ZA SPECIALNO DELOVANJE

- vojak ali podčastnik operater
- častnik poveljnik bojne skupine

ČETI ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA

- vojak ali podčastnik za podporo ali bojno podporo
- vojak ali podčastnik vezist
- vojak ali podčastnik informatik
- častnik poveljnik logističnega voda
- častnik poveljnik vezističnega voda

Obrazec za prijavo najdete na intranetnih straneh Ministrstva za obrambo. Izpolnjenega pošljite do 10. februarja 2023 na naslov Enota za specialno delovanje, Bleiweisova cesta 32, 4000 Kranj ali na elektronski naslov specialne.sile@mors.si.

Izbor kandidatov za pripadnika specialnih sil Slovenske vojske bo od 14. do 23. marca 2023. Osnovno usposabljanje kandidatov za pripadnika Enote za specialno delovanje pa bo potekalo od aprila do septembra 2023.

Dodatne informacije: 04/290 13 91, specialne.sile@mors.si in intranet Ministrstva za obrambo.

